

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Pedagogická fakulta

Ústav speciálně pedagogických studií

Bc. RADOSLAV JEŽEK

II. ročník – kombinované magisterské navazující studium

Obor: Speciální pedagogika

**MLADISTVÝ JAKO PACHATEL TRESTNÉHO
ČINU - PROVINĚNÍ**

Diplomová práce

Vedoucí práce: Mgr. Miluše Hutýrová, Ph.D.

OLOMOUC 2013

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně a použil jen uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne 7. listopadu 2013

.....

vlastnoruční podpis

Děkuji Mgr. Miluši Hutýrové, Ph.D., za odborné vedení diplomové práce, poskytování rad a materiálových podkladů k práci.

OBSAH

OBSAH.....	4
SEZNAM ZKRATEK	6
ÚVOD.....	8
TEORETICKÁ ČÁST	9
1 Vymezení pojmu kriminalita	9
1.1 Kriminalita – obecné členění	9
1.1.1 Kriminalita bagatelní	9
1.1.2 Kriminalita latentní	9
1.1.3 Kriminalita registrovaná	9
1.1.4 Delikvence	9
1.2 Mládež a kriminalita	10
1.2.1 Vymezení pojmu mládež	11
1.2.2 Příčiny a podmínky delikvence dětí a kriminality mladistvých	12
1.2.3 Vlivy působící na kriminalitu mladistvých.....	13
1.2.4 Některé z příčin kriminálního chování mládeže	14
1.3 Druhy kriminality spáchané mladistvými.....	15
1.3.1 Nejčastější kriminalita mladistvých.....	15
2 Odpovědnost mládeže za protiprávní činy.....	17
2.1 Účel zákona a vymezení některých pojmů	18
2.2 Základní zásady zákona o soudnictví ve věcech mládeže	19
2.3 Trestní odpovědnost mladistvých	21
2.4 Opatření ukládána mladistvým	23
2.4.1 Výchovná opatření.....	24
2.4.2 Ochranná opatření.....	29
2.4.3 Trestní opatření	31
PRAKTICKÁ ČÁST – VÝZKUM.....	36
3 Analýza kriminality mladistvých.....	36
3.1 Cíl výzkumné práce	36
3.2 Volba výzkumného vzorku.....	36

3.3 Použité metody	37
3.4 Analýza získaných dat o páčání trestné činnosti mladistvými	38
3.4.1 Analýza věkové kategorie mladistvých 15–16 let	38
3.4.3 Analýza věkové kategorie mladistvých 17–18 let	47
3.4.4 Souhrnná analýza všech sledovaných věkových kategorií	52
3.4.5 Zhodnocení výzkumné části	53
4 Případová studie.....	54
4.1 Úvod do případové studie	54
4.1.1 Seznámení s případem	54
4.1.2 Popis skutku	55
4.1.3 Protokol o výsledku obviněného mladistvého	58
4.1.4 Zpráva Odboru sociálních věcí a sociální prevence	63
4.1.5 Rodinná anamnéza	63
4.1.6 Vývoj a opatření v průběhu povinné školní docházky	64
4.1.7 Průběh ústavní výchovy	65
4.1.8 Trestní anamnéza	66
4.1.9 Stanovisko mladistvého k provinění	67
4.1.10 Závěr zprávy	67
4.1.11 Rozsudek	68
4.1.12 Zhodnocení případové studie	69
ZÁVĚR DIPLOMMOVÉ PRÁCE	70
SEZNAM POUŽITÉ LITERTURY A PRAMENŮ	71
SEZNAM PŘÍLOH	74

SEZNAM ZKRATEK

apod.	- a podobně
č.	- číslo
č.j.	- číslo jednací
ČR	- Česká republika
DDÚ	- dětský diagnostický ústav
kat.	- kategorie
Kč	- Korun českých
kol.	- kolektiv
KŘ PČR	- Krajské ředitelství Policie České republiky
např.	- například
Odd.	- oddělení
odst.	- odstavec
OHK	- Oddělení hospodářské kriminality
OSPOD	- orgán sociálně právní ochrany dětí
PČR	- Policie České republiky
Písm.	- písmeno
PMS	- Probační a mediační služba
PV	- Prostějov
Sb.	- Sbírky
SKPV	- Služba kriminální policie a vyšetřování
SOU	- Střední odborné učiliště
Str.	- strana
TČ	- trestný čin
t.č.	- toho času
TOXI	- toxikomanie
Tr.	- trestní, trestního, trestná

Tzv.	- takzvaný
ÚO PČR	- Územní odbor Policie České republiky
ÚP	- úřad práce
ust.	- ustanovení
VÚM	- výchovný ústav pro mládež
z.č.	- zákon číslo
ZPPP	- závazný pokyn policejního prezidenta

ÚVOD

V diplomové práci jsem se rozhodl zaměřit na mladistvé osoby z pohledu trestně právního, kdy svým jednáním naplní skutkovou podstatu některého z trestných činů uvedených v trestním zákoníku. Cílem této práce je odborně seznámit s postupem orgánů činných v trestním řízení vůči pachateli – mladistvému. Podrobně seznámit a vysvětlit s jeho právy a povinnosti v průběhu trestního řízení, se zvláštnostmi trestního řízení vedenému proti mladistvému. Součástí práce je i seznámení s trestním postihem mladistvého.

Vzhledem ke své profesi, kdy pracuji u služby kriminální policie a vyšetřování a v době nedávné jsem u této složky policie pracoval na úseku mládeže, mám s tímto tématem a to prověřováním podezření ze spáchání trestných činů mladistvým, s jejich výsledky a celkově trestním řízením zkušenosti. Tyto zkušenosti bych chtěl zúročit v této diplomové práci.

Trestná činnost mladistvých je z pohledu společnosti velmi závažným tématem. Touto problematikou se zabývají v rámci prevence kriminálního jednání jak pedagogové v rámci preventivního působení na mládež, tak různí specialisté např. speciální pedagogové při práci ve střediscích výchovné péče, psychologové i jiní odborníci. Kriminalita je celkově obrazem společnosti, jak se k tomuto problému společnost staví zejména ke kriminalitě dětí a mládeže a to nejen represivním nástrojem moci, ale například a především prevencí.

Práci jsem rozdělil do tří částí. První část – teoretická – je věnována vymezení základních pojmů, jako je kriminalita, delikvence, mladistvý, trestný čin, provinění. Dále se zabývá příčinami – faktory působící na kriminální chování mladistvých, podrobně popisují druhy trestního postihu mladistvého. Druhá část – výzkumná – se zabývá výzkumnou otázkou statisticky sledované kriminality, které jsem v průběhu roku 2011 shromažďoval v rámci Krajského ředitelství policie olomouckého kraje, následně stanovil výzkumné otázky a tyto vyhodnotil. Třetí část – praktická – popisuje skutečný případ, jehož se dopustil mladistvý.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Vymezení pojmu kriminalita

1.1 Kriminalita – obecné členění

Pojmem kriminalita se obecně užívá jako termín pro pojmenování skutečné kriminality. V podstatě jde o obecné pojmenování všech trestných činů definovaných v trestním zákoníku a spáchaných kýmkoliv, tedy i osobou, která ještě není trestně odpovědná.

1.1.1 Kriminalita bagatelní

Pod pojem kriminalita tzv. bagatelní je možné přiřadit taková protiprávní jednání, která nejsou společensky nepřilíš závažná. Můžeme říci, že se jedná o jednání, jenž se pohybuje na hranici mezi přestupkem a trestným činem

1.1.2 Kriminalita latentní

Latentní nebo-li skrytá je kriminalita, jež nebyla zjištěná orgány činnými v trestním řízení. Převážně se jedná o kriminalitu, tedy protiprávní jednání, ke kterému dochází nejčastěji v kruhu rodiny, mezi příbuznými žijícími ve společné domácnosti jako např. domácí násilí, týrání, zneužívání apod.

1.1.3 Kriminalita registrovaná

Registrovaná nebo také zjevná kriminalita je pojem, který užíváme pro kriminalitu, jež byla registrovaná a je vykazována ve statistických údajích.

1.1.4 Delikvence

Pod termín delikvence řadíme všechny typy jednání, jež porušují sociální normy chráněné právními předpisy včetně přestupků; je to způsob chování v rozporu

s platnými právními normami.¹ Ve stejném smyslu používáme i výraz delikventní chování.

Obecný význam pojmu delikvence pochází z latinského slova *delinquere*, znamená provinit se. Delikventní jednání může, avšak nemusí, být spojeno s právními následky. Novotný² uvádí, že pojem delikvence se používá v případech méně závažného provinění mladistvých, které může, ale také nemusí skončit před soudem, naproti tomu pojem kriminalita označuje závažnější provinování (trestné činy) a to zejména u dospělých. Pojmy delikvence a kriminalita v dnešních časech zobecňují aktivity provinilce, který porušuje zákony. Podle Novotného³ delikventní jednání představují povětšinou a zvláště v dlouhodobějším časovém horizontu k nezdaru předurčené pokusy o to, jak dosáhnout plnosti, svůdnosti či krás života zkratkovitým avšak nedovoleným násilným nebo dokonce zoufale troufalým způsobem.

1.2 Mládež a kriminalita

Trestná činnost mládeže je jednou z nejzávažnějších oblastí v boji s kriminalitou. Mladí pachatelé při páchání trestné činnosti rozšiřují okruh osob – potenciálních pachatelů jako nositelů potenciálního nebezpečí a to především v okruhu své sociální skupiny či sociálního prostředí, kde tuto činnost páchají.

Kriminalita mládeže jako součást kriminálního chování je negativní sociální jev charakterizovaný porušováním právního řádu, jehož subjekty jsou mladí lidé. Motivy, příčiny a pohnutky, jež vedou mládež k takovému chování, jsou různorodé. Jako prvotní zdroj kriminálního chování nejen mládeže ale i dětí, je rodina, její sociální začlenění, ekonomická situace rodiny, především její úplnost či neúplnost z hlediska vzorů chování, tedy chybějící otec nebo matka.

---

¹ Hutyrová, Etopedie pro výchovné pracovníky, 2006, str.10

² Novotný, Epidemie delikvence, 2006, str.8

³ Novotný, Epidemie delikvence, 2006, str.10

1.2.1 Vymezení pojmu mládež

Obecně se za mládež považují děti a mladiství. Dítětem tedy rozumíme jedince ve věku 6 až 15 let. Za mladistvého považujeme jedince ve věku od 15 do 18 let věku.

Dopustí-li se mladistvý protiprávního jednání naplňující znaky trestného činu, posuzuje se jeho odpovědnost podle zákona č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže. Podle této právní normy je:

- dítětem mladším patnácti let ten, kdo v době spáchání činu, který se nazývá *čin jinak trestný*, nedovrší patnáctý rok věku,
- mladistvým ten, kdo v době spáchání činu, který se nazývá *provinění*, dovrší patnáctý rok věku a nepřekročí osmnáctý rok svého věku.

Osmnáctým rokem věku mladiství dovrší plnoletosti. Tato hranice je našim právním řádem stanovena v z. č. 509/1991 Sb. Občanský zákoník.⁴

Hranice trestní odpovědnosti je našim právním řádem stanovena na 15 let věku, tedy kdo v době spáchání činu nedovrší patnáctý rok svého věku, není trestně odpovědný.⁵

V minulosti byla hranice zletilosti různá, např. od roku 1753 do roku 1919 byla stanovena zletilost na 24 let. Roku 1950 byla snížena hranice zletilosti z 21 let na dnešních 18 let. V letech 1481–1490 se uvádí hranice dospělosti pro pány 16 let, pro rytíře 17 let a pro měšťany 18 let. Roku 1549 byla stanovena hranice dospělosti na 20 let pro šlechtu (platné do roku 1811), 18 let pro měšťany a 15 let pro dívky.⁶

Ne ve všech státech Evropy je věková hranice trestní odpovědnosti stejná jako v ČR, například věková hranice trestní odpovědnosti je⁷ :

- Skotsko – 8 let,
- Anglie, Wales, Malta, Kypr – 10 let,

---

⁴ Z.č.509/1991 Sb. Občanský zákoník, § 8, ve znění pozdějších předpisů

⁵ Z.č.40/2009 Sb. trestní zákoník, § 25

⁶ <http://cs.wikipedia.org/wiki/Zletilost>

⁷ Časopis Květy, číslo 44/2012, článek Věkové limity aneb patnáctka nám dává křídla, str. 24

- Irsko, Nizozemí – 12 let,
- Francie, Polsko, Řecko – 13 let,
- Bulharsko, Estonko, Itálie, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Německo, Rakousko, Rumunsko, Slovensko (od roku 2006), Slovinsko – 14 let,
- Dánsko, Norsko, Švédsko, Finsko – stejná jako v ČR 15 let,
- Španělsko, Portugalsko – 16 let,
- Belgie, Lucembursko – 18 let.

Novotný⁸ uvádí, že realita nízké hranice trestní odpovědnosti v některých zemích svědčí především o vnucení význačné odpovědnosti rodičům za chování svých dětí, ale rovněž o zcela jiném postoji při hodnocení mravnosti sice ještě nedospělé, ale přesto rychle dozrávající lidské bytosti, která si musí být plně vědoma odpovědnosti za svoje chování. A právě toto vědomí odpovědnosti zakládá objektivní opodstatnění trestního postihu již v rozmezí od 8 do 13 let, i když v přiměřenější a diferencovanější formě, než jaká se praktikuje u nás.

1.2.2 Příčiny a podmínky delikvence dětí a kriminality mladistvých

Příčiny a podmínky kriminálního chování mladistvých jsou obdobné jako u kriminality dospělých. Existují zde však určité zvláštnosti ovlivňující jejich chování ve vztahu k jejich protiprávnímu jednání při páchání trestné činnosti. Jsou to určitá specifika, která zvláště vystupují do popředí ve velkých městech a průmyslových aglomeracích.

- Specifika trestné činnosti mládeže:
  - výběr předmětu útoku je jiný než u dospělých,
  - trestná činnost je nejčastěji páchána ve formě spolupachatelství,
  - značná tvrdost a devastace při ničení předmětů,
  - obzvláště značný vliv alkoholu a jiných omamných či psychotropních látek,
  - převažuje emotivní jednání nad rozumovým,
  - pokud u nich dochází k opakované trestné činnosti, tedy k recidivě, lze najít shodné znaky jednání.

---

⁸ Novotný, Epidemie delikvence, 2006, str.12

Tato specifika jsou podmíněna určitými specifickými faktory.

Jsou to především:

- Faktory a podmínky institucionálního charakteru:
  - škola, učitelé, spolužáci,
  - pracoviště, zvláště při přípravě mladistvých na výkon povolání,
  - bydliště nebo hromadné ubytování jako internáty.

- Faktory a podmínky spjaté se subjektivním projevem mladistvého
  - zaměstnání a charakter práce,
  - volný čas a jeho forma trávení,
  - vliv dospělých na společenskou aktivitu mladistvého.

1.2.3 Vlivy působící na kriminalitu mladistvých

Vlivy působící na kriminalitu mladistvých můžeme obecně rozdělit na objektivně a subjektivně působící vlivy.

Objektivně působící vlivy:

- vysoký stupeň latence,
- připravenost a organizovanost mladistvých pachatelů.

Subjektivně působící vlivy:

- nízké právní vědomí občanů (především v nižších sociálních vrstvách společnosti),
- absence morálních hodnot (vliv rodiny, širší sociální vrstvy),
- deformace životních cílů a hodnot (vliv vzorů chování v průběhu růstu jedince),
- rostoucí brutalita,
- nedostatečný přístup občanů k ochraně vlastního majetku,
- lhostejnost a nevšímavost občanů.

Štáblová⁹ uvádí, že významným obdobím jedince je jeho dospívání tedy pubescence (11 až 15 let) a období adolescence (16 až 18 let případně až do 20 let). Období

---

⁹ Štáblová, Kriminologie, 2008, str.55

pubescence je spojováno s konflikty, zmatky a vzdor. Dochází k uvolnění vztahů v rodině a pubescent vyžaduje, aby s ním bylo jednáno jako s dospělým.

1.2.4 Některé z příčin kriminálního chování mládeže

- disfunkční rodina (jedná se o nejzávažnější z příčin),
- problémy související se školní docházkou,
- vliv party a okolí, poruchy chování a nezvládnutelnost,
- drogová a alkoholová závislost,
- extrémistické postoje,
- nízké právní vědomí.

Štáblová¹⁰ v publikaci Kriminologie (2008) uvádí, že některé kriminologické a psychologické výzkumy uvádí jako základní faktory ovlivňující delikventní jednání mladistvých zejména:

- zvláštnosti biologické, podmíněné genetickou výbavou, chorobami (např. duševní poruchy), osobnostní dispozice,
- vlivy prostředí – poruchy socializace,
- zvláštnosti psychologické podmíněné věkem, dospíváním,
- společenské změny – posuny hodnotových orientací,
- další rizikové faktory, zejména závislosti.

Koukolík s Drtilovou¹¹ mezi faktory ovlivňující antisociální chování jedinců prezentují u mladistvých dědičnost s podílem 7%, společně sdílené prostředí s 31% a nesdílené prostředí s 62%; dle uvedeného nedospělé jedince podstatně více než dědičnost ovlivňuje sdílené prostředí – rodina a nesdílené prostředí, čímž mají autoři na mysli širší sociální prostředí.

---

¹⁰ Štáblová, Kriminologie, 2008, str.55

¹¹ Koukolík, Drtilová, Zlo na každý den, 2007, str.169

Čírtková¹² uvádí zdroje kriminálního chování mladistvých:

- jako důsledek impulzivního životního stylu,
- jako instrumentální chování,
- jako důsledek přizpůsobení se ve skupině,
- jako důsledek neadekvátních strategií při zvládnání stresu.

Novotný¹³ k příčinám kriminálního chování mládeže uvádí, že pohnutky, motivace, rozhodovací procesy, které navodí a realizují nebezpečná či méně nebezpečná provinění mladistvých, nacházíme už v rané životní historii, tedy v raném dětství provinilce a někdy dokonce již v době před jeho narozením, jelikož mezi delikventy se nachází statisticky významné množství takzvaně nechtěných dětí. Novotný vysvětluje zločinnost dětí tím, že jde spíše o jejich psychické slabosti, nevyzrálost, neradostné dětství. Tímto poukazuje na jednu z hlavních příčin vzniku kriminálního chování mladistvých, kterým je disfunkční rodina.

1.3 Druhy kriminality spáchané mladistvými

1.3.1 Nejčastější kriminalita mladistvých

Zastoupení mládeže mezi celkovým počtem pachatelů uvádí Štáblová¹⁴ 15%. Jedná se především o majetkovou kriminalitu (65–70%), nejvíce jsou zastoupeny krádeže věcí z aut, krádeže dvoustopých vozidel, krádeže vloupáním do bytů a obchodů.

Matoušek a Kroftová¹⁵ uvádějí jako statisticky nejčastější strukturu kriminality mladistvých podle obžaloby (za rok 2008) – viz tabulka č. 1.

---

¹² Čírtková, Policejní psychologie, 2004, str. 173

¹³ Novotný, Epidemiologie delikvence, 2006, str. 15

¹⁴ Štáblová, Kriminologie, 2008, str. 54

¹⁵ Matoušek, Kroftová, Mládež a delikvence, str. 145

Trestný čin (provinění)	Počet obžalovaných mladistvých
výtržnictví	532
úmyslné ublížení na zdraví	296
loupež	445
vydírání	116
porušování domovní svobody	489
pohlavní zneužívání	136
krádež	1931
neoprávněné užívání cizí věci	212
poškození cizí věci (sprejerství)	130
poškození cizí věci (jiné)	338
neoprávněné držení platební karty	201
maření výkonu úředního rozhodnutí	153
řízení motorového vozidla bez oprávnění	736
neoprávněná výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů	103
ohrožení pod vlivem návykové látky	105

Tabulka č. 1 Nejčastější strukturu kriminality mladistvých v roce 2008

Uvedení autoři uvádějí, že u mládeže vysoce převažuje tzv. majetková trestná činnost nad jinými druhy kriminality.

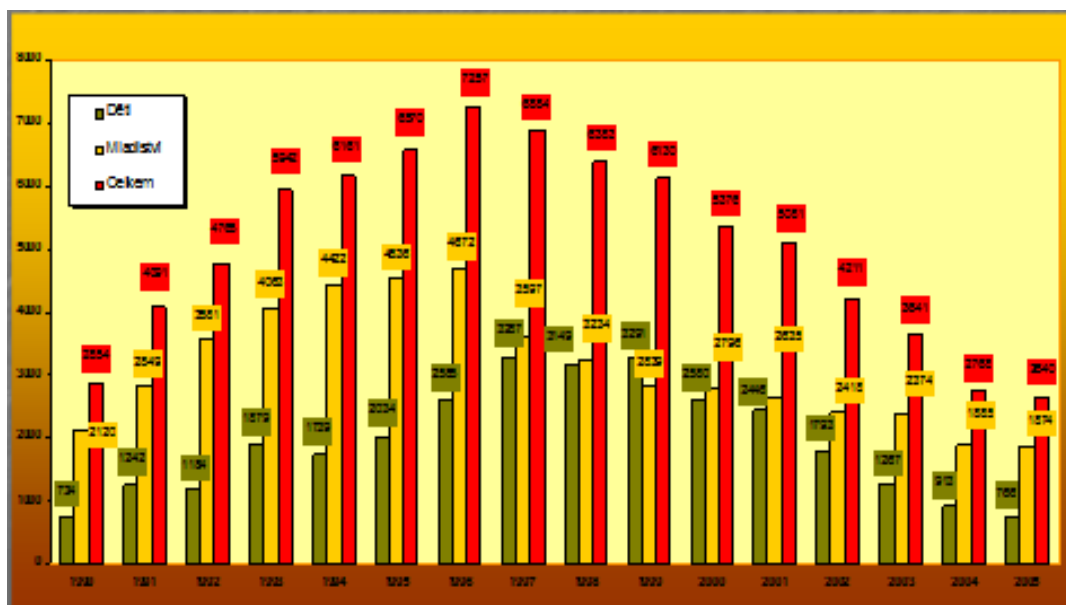
Strategie prevence kriminality Olomouckého kraje na období 2013–2016¹⁶ uvádí, že v roce 2011 z celkového počtu vyšetřovaných a stíhaných osob v České republice, což bylo 114 975 osob, bylo mladistvých (15–17 let) 4038 osob, což je 3,51% z uvedeného celkového počtu osob.

Karešová¹⁷ ve své metodické prezentaci uvádí podíl na objasnění trestné činnosti spáchané mladistvými v rámci Severní Moravy zpracované do grafu č.1.

¹⁶ Strategie prevence kriminality Olomouckého kraje na období 2013 – 2016, str.32

¹⁷ Karešová, Odbor obecné kriminality SKPV Ostrava, Prezentace – Kriminalita mládeže, str.10

Graf č. 1 Podíl mládeže na páchané trestné činnosti v rámci Severní Moravy za období 1990–2005

2 Odpovědnost mládeže za protiprávní činy

V této části práce se budu zabývat konkrétní první normou, podle které orgány činné v trestním řízení postupují při šetření věci, kde je podezřelým osoba mladistvá. Jedná se o zákon č. 218/2000 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže, obecně nazývaný jako zákon o soudnictví ve věcech mládeže (dále jen „zákon 218“). Účelem této diplomové práce není definovat všechna paragrafová ustanovení zákona 218, ale seznámit se základními zásadami tohoto zákona, trestní odpovědností mladistvých a seznámit s opatřeními ukládanými mladistvým pachatelům provinění.

Autoři Večerka a kol.¹⁸ k zákonu o soudnictví ve věcech mládeže uvádějí, že: „*Jeho význam spočívá jednak v tom, že trestné činy mladistvých budou posuzovány podle zvláštních pravidel, specializovanými soudy, s možností širší škály trestů a opatření, jednak že zákon upravuje i řízení ve věcech mladistvých a stanoví zvláštní zásady tohoto řízení.*“ K těmto zásadám autoři Večerka a kol. uvádějí, že se jedná o zvláštní zásadu přístupu při projednání trestní věci mladistvých, zásada spolupráce s orgánem sociálně – právní ochrany dětí, zájmovými sdruženími občanů a osobami realizujícími probační

¹⁸ Večerka. a kol., Mládež v kriminologické perspektivě, 2009, str.7

programy, zásada ochrany soukromí mladistvého, zásada rychlosti řízení a zásada uspokojení zájmů poškozeného.

2.1 Účel zákona a vymezení některých pojmů

Zákon 218¹⁹ upravuje *podmínky odpovědnosti mládeže za protiprávní činy*, které jsou specifikované v trestním zákoníku, ukládá za takové protiprávní činy *opatření* a stanoví postup, rozhodování a výkon soudnictví ve věcech mládeže. Účelem zákona 218 je rovněž sledovat při projednávání protiprávních činů, kterých se dopustili děti mladší patnácti let a mladiství, kdo se takového činu dopustil a uložit takové opatření, které účinně přispěje k tomu, aby se již protiprávního jednání nedopouštěl a našel si vzhledem ke svým schopnostem a rozumovému vývoji odpovídající společenské uplatnění a podle svých schopností přispěl k odčinění újmy tedy, aby se odpovídajícím způsobem podílel na náhradě vzniklé škody.

Schelleová a kol. uvádějí:²⁰ „*Účel zákona v podstatě vyjadřuje principy restorativní justice (obnovující) jež klade důraz na vyváženou a spravedlivou reakci společnosti na trestný čin mladistvého.*“

Zákon 218 dále stanoví, že se rozumí:

- mládeží *děti a mladiství*,
- dítětem mladším patnácti let ten, *kdo v době spáchání činu jinak trestného nedovrší patnáctý rok věku*,
- mladistvým ten, *kdo v době spáchání provinění dovrší patnáctý rok věku a nepřekročí osmnáctý rok svého věku.*

Protiprávního jednání, které naplnilo některou ze skutkových podstat trestního zákoníku a jehož pachatelem je *dítě mladší patnácti let*, se nazývá *činem jinak trestným* – tímto je rozuměn čin²¹, který je v daném případě beztrestný i když v jiném případě a za jiných okolností by trestný byl.

Protiprávního jednání, které naplnilo některou ze skutkových podstat trestního zákoníku

---

¹⁹ Z.č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže

²⁰ Schelleová a kol. Právní postavení mladistvých, 2004, str.48

²¹ Jelínek, Melicharová, Zákon o soudnictví ve věcech mládeže s poznámkami a judikaturou, 2004, str.7

a jehož pachatelem je *mladistvý*, se nazývá provinění.

V rámci výkladu některých pojmů zákona 218 je třeba zmínit orgány činné v trestním řízení a těmito jsou policejní orgány, státní zástupci a soudy pro mládež.

Soudy pro mládež²² jsou zvláštní senáty nebo v zákonem stanovených případech předseda takového senátu nebo samosoudce příslušného okresního, krajského, vrchního soudu a Nejvyššího soudu. I když zákon pojem státního zástupce pro mládež a policejního orgánu pro mládež výslovně neupravuje, vysokou míru specializace však předpokládá a vychází z toho, že by tato specializace měla být komplexní.²³

Opatřeními, která jsou mladistvým soudem pro mládež dle zákona 218 ukládány, jsou výchovná opatření, ochranná opatření a trestní opatření.

2.2 Základní zásady zákona o soudnictví ve věcech mládeže

Zákon o soudnictví ve věcech mládeže striktně definuje *základní zásady*, jimiž se tento zákon řídí. Považuji tedy za nezbytné přesně tyto zásady v této práci uvést.

Tedy základními zásadami dle zákona o soudnictví ve věcech mládeže jsou:

- Nikdo nemůže být podle tohoto zákona postižen za čin, který nebyl trestný podle zákona v době, kdy byl spáchán, a jen tento zákon v návaznosti na trestní zákoník stanoví, které jednání je proviněním nebo činem jinak trestným, a sankce a způsob jejich ukládání, směřující především k obnovení narušených sociálních vztahů, začlenění dítěte mladšího patnácti let nebo mladistvého do rodinného a sociálního prostředí a k předcházení protiprávním činům.

*Tato zásada, jak uvádí Jelínek a Melicharová, je pro zachování právní jistoty občanů zvlášť důležitá a to především pro jistotu, že nikdo nebude trestán za čin, který nebyl v zákoně označený za trestný v době spáchání činu, jelikož právní jistota je jedním ze základních atributů právního státu.*²⁴

- Trestní opatření lze použít pouze tehdy, jestliže zvláštní způsoby řízení a opatření, zejména obnovující narušené sociální vztahy a přispívající k předcházení protiprávním činům, by zřejmě nevedly k dosažení účelu tohoto zákona.

---

²² Zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním, § 12, odst. 4

²³ Schelleová a kol. Právní postavení mladistvých, 2004, str. 50

²⁴ Jelínek, Melicharová, Zákon o soudnictví ve věcech mládeže s poznámkami a judikaturou, 2004, str. 10

Jelínek a Melicharová²⁵ uvádějí, že: „*Podstatou této zásady je myšlenka, že trestní represe se uplatní jako krajní prostředek jen v nejzávažnějších případech a jen jeli tato represe účinná a účelná.*“

- Opatření uložené podle tohoto zákona musí přihlížet k osobnosti toho, komu je ukládáno, včetně jeho věku a rozumové a mravní vyspělosti, zdravotnímu stavu, jakož i jeho osobním, rodinným a sociálním poměrům, a musí být přiměřené povaze a závažnosti spáchaného činu. Politické, národní, sociální nebo náboženské smýšlení mladistvého nebo dítěte mladšího patnácti let, jeho rodiny nebo rodiny, v níž žije, anebo způsob výchovy mladistvého nebo dítěte mladšího patnácti let nemůže být důvodem k uložení opatření podle tohoto zákona.
- V řízení podle tohoto zákona je třeba postupovat s přihlédnutím k věku, zdravotnímu stavu, rozumové a mravní vyspělosti osoby, proti níž se vede, aby její další vývoj byl co nejméně ohrožen a aby projednávané činy a jejich příčiny i okolnosti, které je umožnily, byly náležitě objasněny a za jejich spáchání byla vyvozena odpovědnost podle tohoto zákona. Řízení je přitom třeba vést tak, aby působilo k předcházení dalším protiprávním činům. Orgány činné podle tohoto zákona přitom spolupracují s příslušným orgánem sociálně-právní ochrany dětí.

*Zákon klade důraz zejména na osobní poměry mladistvého či dítěte mladšího patnácti let a vytváří tak předpoklady pro individualizace reakce na protiprávní čin.*²⁶

- V řízení podle tohoto zákona je třeba chránit osobní údaje osoby, proti níž se řízení vede, a její soukromí, aby každá taková osoba byla chráněna před škodlivými vlivy, a při dodržení zásady, že je považována za nevinou, dokud její vina nebyla prokázána zákonným způsobem.

Jelínek a Melicharová²⁷ tuto zásadu nazývají zásadou ochrany soukromí mladistvého. Podle této zásady, jak zmínění autoři uvádějí, jsou v řízení o mladistvém pachateli utajované informace týkající se provinění a identity mladistvého do pravomocného skončení stíhání mladistvého.

---

²⁵ Jelínek, Melicharová, Zákon o soudnictví ve věcech mládeže s poznámkami a judikaturou, 2004, str.10

²⁶ Jelínek, Melicharová, Zákon o soudnictví ve věcech mládeže s poznámkami a judikaturou, 2004, str.11

²⁷ Jelínek, Melicharová, Zákon o soudnictví ve věcech mládeže s poznámkami a judikaturou, 2004, str.11

- Každé dítě mladší patnácti let nebo mladistvý, nestanoví-li tento zákon jinak, má právo na to, aby jeho čin byl projednán bez zbytečného odkladu a v přiměřené lhůtě soudem pro mládež.

Tato zásada deklaruje rychlost řízení. V obecné rovině znamená požadavek projednávat věci v řízení podle zákona 218 v časově únosných mezích bez zbytečných průtahů.²⁸

- Soudci, státní zástupci, příslušníci policejních orgánů a úředníci probační a mediační služby působící v trestních věcech mládeže musí mít zvláštní průpravu pro zacházení s mládeží.

K základním zásadám Schelleová²⁹ uvádí: *„Zásady vycházejí z principu, že všechna opatření, postupy a prostředky upravené zákonem o soudnictví ve věcech mládeže je třeba využívat k obnově narušených sociálních vztahů, ke znovuzalesnění mladistvého do jeho sociálního prostředí a k prevenci trestné činnosti. Rovněž se předpokládá, že zásady budou zároveň představovat závazná pravidla pro všechny ustanovení zákona.“*

2.3 Trestní odpovědnost mladistvých

Večerka a kol.³⁰ k zákonu 218 uvádějí, že reflektuje skutečnost, kdy stupeň rozumové a mravní vyspělosti, zejména okolo 15 let věku, je u jednotlivých mladistvých velmi rozdílný. Proto zákon 218 stanoví, že: *„Mladistvý, který v době spáchání činu nedosáhl takové rozumové a mravní vyspělosti, aby mohl rozpoznat jeho protiprávnost nebo ovládat své jednání, není za tento čin trestně odpovědný.“*

Večerka k trestní odpovědnosti mladistvých rovněž uvádí, že mladistvý je trestně právně zodpovědný pouze tehdy, pokud dosáhl takového stupně vývoje po stránce intelektuální (schopnost rozpoznávací) a po stránce mravní (schopnost určovací), jaký je obvyklý u jeho vrstevníků a umožňoval mu rozpoznat protiprávnost svého jednání a toto jednání usměrnit.

Dopustí-li se mladistvý jednání mající znaky trestného činu, nazývá se jeho jednání

---

²⁸ Jelínek, Melicharová, Zákon o soudnictví ve věcech mládeže s poznámkami a judikaturou, 2004, str.11

²⁹ Schelleová a kol. Právní postavení mladistvých, 2004, str.50

³⁰ Večerka a kol., Mládež v kriminologické perspektivě, 2009, str.10

provinění. Jelínek a Melicharová³¹ pojem *provinění* objasňují tím, že jeho konstrukce je totožná s pojetím trestného činu dospělého pachatele. Současně ale zákonodárce vyžaduje, aby byly naplněny znaky trestného činu a to že čin musí splňovat znaky uvedené v trestním zákoníku (formální znak) a stupeň nebezpečnosti (materiální znak) jednání mladistvého musí být vyšší než malý.

Zákon 218 rovněž řeší možnost zániku trestní odpovědnosti, která zaniká institutem *účinné lítosti a promlčení trestní odpovědnosti*.

*Účinnou lítost*³² lze v rámci trestního řízení proti podezřelému mladistvému použít za podmínek, kdy trestní zákoník stanoví za mladistvým spáchané provinění trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje pět let a mladistvý po spáchání činu:

- dobrovolně odstranil nebo napravil způsobený následek, anebo se o to pokusil, zejména nahradil způsobenou škodu, učinil opatření potřebná k její náhradě nebo se jinak pokusil odčinit způsobené následky (zde se v rámci trestního řízení proti mladistvému využívá probační a mediační služby),
- svým chováním projevil účinnou lítost,
- čin neměl trvale nepříznivých následků pro poškozeného nebo pro společnost.

Důvody zániku trestní odpovědnosti jsou okolnosti, které nastaly po spáchání trestného činu ovšem dříve, než je o něm pravomocně rozhodnuto a které způsobují jednou provždy zánik práva státu na potrestání pachatele.³³

Promlčení trestního stíhání mladistvého, které je vedle účinné lítosti jedním z těchto dvou důvodů zániku trestní odpovědnosti, zaniká uplynutím promlčecí doby, která činí:

- deset let, jede-li o provinění, na které trestní zákoník stanoví výjimečný trest (od 20 let do 30 let trestu odnětí svobody, trest odnětí svobody na doživotí)³⁴,

---

³¹ Jelínek, Melicharová, Zákon o soudnictví ve věcech mládeže s poznámkami a judikaturou, 2004, str.14

³² Z.č.218/2003 Sb. . o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže, § 7, 8

³³ Jelínek, Melicharová, Zákon o soudnictví ve věcech mládeže s poznámkami a judikaturou, 2004, str.18

³⁴ Z.č. 40/2009 Sb. trestní zákoník, § 54

- pět let činí-li horní hranice trestní sazby odnětí svobody nejméně deset let,
- tři léta u ostatních činů.

2.4 Opatření ukládána mladistvým

Soud pro mládež v rámci řízení před tímto soudem v souladu se zákonem 218 za provinění mladistvému, pokud je tímto soudem uznán vinným, ukládá **opatření**. Účelem těchto opatření je vytvoření podmínek pro sociální a duševní rozvoj mladistvého se zřetelem k jím dosaženému stupni rozumového a mravního vývoje, osobním vlastnostem, k rodinné výchově a k prostředí mladistvého, z něhož pochází, i jeho ochrana před škodlivými vlivy a předcházení dalšímu páčání provinění.

Schelleová³⁵ k podstatě ukládaných opatření říká: „*Prioritou společnosti je zájem na ochraně mládeže před škodlivými vlivy, na vytvoření podmínek pro jejich zdravý sociální a duševní rozvoj, na obnově jejich jednáním narušených sociálních vztahů a dosažení toho, aby v budoucnu bylo co nejvíce omezeno páčání protiprávních činů.*“

Podle zákona 218 lze mladistvému uložit opatření

- + výchovná opatření,
- + ochranná opatření,
- + trestní opatření.

Uvedená opatření jsou v podstatě jistým druhem trestu. Štáblová³⁶ k účelu trestu uvádí, že plní významnou funkci při kontrole kriminality, má přispět k ochraně společnosti, zabraňovat pachatelům v další trestné činnosti a zůstat přitom prostředkem, jímž se společnost proti kriminalitě brání. Dále uvádí, že u odsouzených mladistvých pachatelů se zdůrazňuje při ukládání trestu současné zabezpečení výchovy tak, aby bylo dosaženo odpovědné dospělosti (potřeba profesní přípravy, poznat své limity sám sebe, osvojit si sociální dovednosti).

---

³⁵ Schelleová a kol. Právní postavení mladistvých, 2004, str.59

³⁶ Štáblová, Kriminologie, 2008, str.26

2.4.1 Výchovná opatření

Výchovná opatření ukládá soud pro mládež, a v přípravném řízení státní zástupce za podmínek, jestliže upustil od trestního opatření, případně dovoluje-li to povaha skutku, pro něž je mladistvý souzen, je možné použít výchovného opatření vůči mladistvému i vedle uloženého ochranného nebo trestního opatření. Výchovné opatření lze uložit nejdéle na dobu tří let. Rozhodnutí je provedeno formou usnesení³⁷ a doručí se mladistvému, jeho zákonnému zástupci, obhájci a orgánu sociálně-právní ochrany. Probační a mediační službě pouze tehdy, požádá-li je státní zástupce zároveň o výkon uloženého výchovného opatření.

Výchovná opatření však může soud pro mládež a v přípravném řízení státní zástupce ukládat již v průběhu trestního řízení. K tomuto ovšem potřebuje souhlas mladistvého. V případě, že vydaný souhlas mladistvý v průběhu trestního řízení vezme zpět, výchovné opatření tím končí. Souhlas mladistvého je nutný z důvodu presunkce nevinu.³⁸

Výchovná opatření mají usměrňovat způsob života mladistvého a tím podporovat a zajišťovat jeho výchovu.

Nemůže-li mladistvý včasné nebo úplně plnit mu uložená výchovná opatření nebo je nelze na něm spravedlivě požadovat, soud pro mládež a v přípravném řízení státní zástupce výchovná opatření zruší nebo změní. Zjistí-li však soud pro mládež, a v přípravném řízení státní zástupce, že jsou dány důvody pro nařízení ústavní výchovy podle zákona o rodině³⁹, dá obecnému soudu podnět k zahájení řízení.

Jelínek a Melicharová⁴⁰ k výchovným opatřením uvádějí, že jsou projevem zásady pomocné role trestní represe.

---

³⁷ Pokyn č. 7/2009 nejvyšší státní zástupkyně ze dne 8. září 2009, o trestním řízení ve věcech mládeže

³⁸ Schelleová a kol. Právní postavení mladistvých, 2004, str.63

³⁹ Z.č.94/1963 Sb. Zákon o rodině

⁴⁰ Jelínek, Melicharová, Zákon o soudnictví ve věcech mládeže s poznámkami a judikaturou, 2004, str.34

Výchovnými opatřeními dle zákona 218 jsou⁴¹:

- 1) *dohled probačního úředníka,*
- 2) *probační program,*
- 3) *výchovné povinnosti,*
- 4) *výchovné omezení*
- 5) *napomenutí s výstrahou.*

➤ **Dohled probačního úředníka**

Probační úředník je pracovníkem **Probační a mediační služby**, která je zřízena a řízena zákonem č. 257/2000 Sb. o Probační a mediační službě (dále jen zákon 257).

Probační se dle této právní normy rozumí organizováním a vykonáváním dohledu nad obviněným, obžalovaným nebo odsouzeným, kontrola výkonu trestů nespojených s odnětím svobody, včetně uložených povinností a omezení. Dále sledování chování odsouzeného ve zkušební době podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, individuální pomoc obviněnému a působení na něj, aby vedl řádný život, vyhověl soudem nebo státním zástupcem uloženým podmínkám a tím došlo k obnově narušených právních i společenských vztahů.

Mediační se rozumí mimosoudní zprostředkování za účelem řešení sporu mezi obviněným a poškozeným a činnost směřující k urovnání konfliktního stavu vykonávaná v souvislosti s trestním řízením. Mediační lze tedy vykonávat jen s výslovným souhlasem obviněného a poškozeného⁴².

Dohled⁴³ vykonává probační úředník (nebo asistent) střediska probační a mediační služby v místě, kde odsouzený mladistvý bydlí.

Probační úředník, který vykonává dohled má za povinnost pravidelně sledovat chování mladistvého v jeho rodině a na působení rodičů na mladistvého, provádí kontrolu dodržování uloženého probačního programu, výchovných povinností a omezení uložených mladistvému soudem pro mládež a v přípravném řízení státním zástupcem a je probačním úředníkem veden k životu v souladu se zákonem.

---

⁴¹ Z.č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže, Díl 4.

⁴² Z.č. 257/2000 Sb. o Probační a mediační službě, § 2

⁴³ Z.č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže, § 16

Účelem dohledu probačního úředníka je tedy sledování a kontrola mladistvého se zaměřením na ochranu společnosti a snížení možnosti opakování trestné činnosti mladistvým, dále odborné vedení a pomoc mladistvému s cílem zajistit, aby v budoucnu vedl řádný život⁴⁴.

Oproti tomu *mladistvý* je povinen na základě mu uloženého dohledu probačního úředníka s probačním úředníkem spolupracovat a to na základě vytvořeného probačního plánu dohledu; je povinen se dostavovat k probačnímu úředníkovi ve stanovených lhůtách, informovat probačního úředníka o svém pobytu, zaměstnání, o dodržování uložených výchovných omezení nebo povinností a jiných důležitých okolnostech; nebránit probačnímu úředníkovi ve vstupu do obydlí, kde mladistvý bydlí. Jelínek s Melicharovou uvádějí, že dohled probačního úředníka je samostatným institutem, kterým lze zostřit kteroukoli trestní sankci.⁴⁵

➤ **Probační program**

Soud pro mládež může a v přípravném řízení státní zástupce může uložit mladistvému povinnost podrobit se *probačnímu programu*⁴⁶. Dohledem nad tímto probačním programem je pověřen probační úředník.

Probační program je zákonem 218 přesně vymezen a rozumí se tím program sociálního výcviku, psychologického poradenství, terapeutický program, program zahrnující obecně prospěšnou činnost, rekvalifikační programy jako vzdělávací, doškolovací nebo jiný vhodný program se zaměřením na rozvoj sociálních dovedností a osobnosti mladistvého. Při tom se využívá různého režimu omezení v běžném způsobu života, sociálního zázemí a k urovnání vztahů mezi mladistvým (obviněným, odsouzeným) a poškozeným.

Povinnost podrobit se probačnímu programu lze uložit za podmínek:

- že je vhodný vzhledem k potřebám mladistvého a zájmům společnosti,
- je mu poskytnuta dostatečná možnost seznámit se s obsahem probačního programu,

---

⁴⁴ Z.č. 257/2000 Sb. o Probační a mediační službě, § 16

⁴⁵ Jelínek, Melicharová, Zákon o soudnictví ve věcech mládeže s poznámkami a judikaturou, 2004, str.35

⁴⁶ Z.č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže, § 17

- a mladiství se svou účastí na něm souhlasí.

Mladistvému se zpravidla uloží, aby podle svých sil nahradil škodu nebo odčinil majetkovou újmu, kterou proviněním způsobil, nebo aby vydal odcizené věci zpět, tedy vydal bezdůvodné obohacení získané proviněním.

Probační úředník o ukončení probačního programu sepiše zprávu, kde shrne plnění povinností mladistvého vyplývající z uloženého probačního programu a tuto zprávu předá soudu pro mládež nebo v přípravném řízení státnímu zástupci.

➤ **Výchovné povinnosti**

V rámci uložení trestu formou výchovného opatření může soud pro mládež a v přípravném řízení státní zástupce mladistvému uložit *výchovné povinnosti*.⁴⁷

Tímto je mladistvému uložena výchovná povinnost a to zejména:

- bydlet s rodičem nebo jiným dospělým, který je odpovědný za jeho výchovu,
- aby jednorázově nebo ve splátkách zaplatil přiměřenou peněžitou částku, která je mu určena, a to na peněžitou pomoc obětem trestné činnosti (výše částky je určena v usnesení o uložení výchovné povinnosti),
- aby ve volném čase vykonával společensky prospěšnou činnost, která je mu určena,
- aby usiloval o vyrovnání se s poškozeným,
- aby dle svých sil a možností škodu, kterou způsobil proviněním, nahradil anebo jinak přispěl k odstranění následků provinění,
- aby se podrobil léčení ze závislosti na návykových látkách,
- aby se ve svém volném čase podrobil vhodnému programu sociálního výcviku, psychologickému poradenství, terapeutickému programu, vzdělávacímu, doškolovacímu, rekvalifikačnímu nebo jinému vhodnému programu k rozvíjení sociálních dovedností a osobnosti mladistvého.

Dohledem⁴⁸ nad výkonem mladistvému uložených výchovných povinností je Probační a mediační služba (probační úředník) nebo orgán sociálně právní ochrany dětí

---

⁴⁷ Z.č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže, § 18

⁴⁸ Pokyn č. 7/2009 nejvyšší státní zástupkyně ze dne 8. září 2009, o trestním řízení ve věcech mládeže

a mládeže.

➤ **Výchovné omezení**

Další z možností potrestání mladistvého za spáchané provinění je tzv. uložení *výchovné povinnosti*, kterou ukládá soud pro mládež a v přípravném řízení státní zástupce.

Tímto výchovným omezením je mu stanoveno, aby zejména:

- nenavštěvoval určité akce, zařízení nebo jiné pro mladistvého nevhodné prostředí (např. diskotéky, restaurace a podobná zařízení s prodejem alkoholu nebo s provozem výherních hracích automatů),
- nestýkal se s určitými osobami (např. se kterými se dopouštěl provinění, o nichž je veřejně známo, že páchají trestnou činností),
- nezdržoval se na určitém místě (např. kde dochází v časté míře k páchání trestné činnosti, kde se může předpokládat výskyt osob páchajících trestnou činností)
- nepřechovával předměty, které by mohly sloužit ke spáchaní provinění (např. různá mechanická páčidla nebo podobné nástroje),
- neužíval návykové látky (např. cigarety, alkohol, léky, drogy)
- neúčastnil se hazardních her, sázek a hraní na výherních hracích automatech,
- neměnil bez předchozího ohlášení probačnímu úředníkovi místo svého pobytu,
- neměnil bez předchozího ohlášení probačnímu úředníkovi místo svého zaměstnání.

Tato výchovná omezení, stejně jako všechna výchovná opatření, se mladistvému ukládají s ohledem na přípravu na jeho povolání, vzdělávání či s ohledem na výkon jeho povolání nebo zaměstnání.

➤ **Napomenutí s výstrahou**

Další možností potrestání mladistvého za spáchané provinění je napomenutí s výstrahou⁴⁹. Ukládá jej soud pro mládež, v přípravném řízení státní zástupce a to tak, že mladistvému v přítomnosti jeho zákonného zástupce důrazně vytkne protiprávnost činu, který mladistvý spáchal a upozorní ho na konkrétní důsledky, jež mu hrozí

---

⁴⁹ Z.č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže, § 20

v případě, že by v budoucnu opět páchal trestnou činnost; přitom další postižení mladistvého může přenechat zákonnému zástupci, škole, kde je mladistvý žákem, nebo výchovnému zařízení, v němž mladistvý žije. Tito mají ale za povinnost soud pro mládež a v přípravném řízení státního zástupce vyrozumět o výsledku postižení, zejména o dalším chování mladistvého.

Schoellová⁵⁰ uvádí, že u všech výchovných opatření je rozhodující souhlas mladistvého a nikoli zákonného zástupce.

2.4.2 Ochranná opatření

Ochranná opatření řadí trestní zákon mezi prostředky, které slouží k dosažení účelu trestního zákoníku. Jsou jedním z druhů trestněprávních sankcí a jejich účelem je zajistit ochranu společnosti specifickým způsobem, který je od trestů odlišuje.⁵¹

Ochranná opatření ukládány mladictvím jsou specifikována zákonem 218⁵² (v souladu s ust. § 98 trestního zákoníku) a jsou jimi:

- ochranné léčení,
- zabezpečovací detence,
- zabránění věci nebo jiné majetkové hodnoty,
- ochranná výchova.

Účelem těchto ochranných opatření je kladně ovlivnit duševní, mravní a sociální vývoj mladistvého a chránit společnost před pácháním provinění mladictvím.

➤ Ochranné léčení

Ochranné léčení⁵³ lze uložit mladistvému jen pouze podle trestního zákoníku (§ 99) a to za podmínek, kdy pachatel trestný čin spáchal ve stavu vyvolaném duševní poruchou a jeho pobyt na svobodě je nebezpečný nebo pachatel, který zneužívá návykovou látku

---

⁵⁰ Schelleová a kol. Právní postavení mladistvých, 2004, str.66

⁵¹ Jelínek, Melicharová, Zákon o soudnictví ve věcech mládeže s poznámkami a judikaturou, 2004, str.41

⁵² Z.č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže, § 21

⁵³ Z.č. 40/2009 Sb. trestní zákoník, § 99

a spáchal trestný čin pod jejím vlivem nebo v souvislosti s jejím užitím.

Soud může ochranné léčení uložit vedle trestu nebo i samostatně. Ochranné léčení lze uložit ústavní nebo ambulantní formou. Prof. JUDr. Pavel Šámal v článku⁵⁴ na téma **K úpravě ochranného léčení v Trestním zákoníku** uvádí: „Ukládá-li soud ochranné léčení, musí vždy rozhodnout o způsobu jeho výkonu, tj. zda se vykoná v ústavním zdravotnickém (léčebném) zařízení, nebo ambulantně ve zdravotnickém zařízení poskytujícím příslušnou ambulantní péči. V souvislosti s tím je třeba zdůraznit, že ambulantní způsob výkonu ochranného léčení je zásadně možný ve všech případech ochranného léčení, jestliže nebezpečí, které od léčené osoby hrozí, je touto formou léčení odstraněno nebo alespoň zásadním způsobem omezeno.“

➤ **Zabezpečovací detence**

Rovněž ochranné opatření formou *zabezpečovací detence* se mladistvému ukládá podle trestního zákoníku (§ 100). Lze jej soudem uložit pachateli činu jinak trestného:

- Které naplňuje znaky zločinu (obecně trestné činy s horní hranicí trestní sazby nad 5 let odnětí svobody nepodmíněně) a není pro nepřičetnost trestně odpovědný, jeho pobyt na svobodě je nebezpečný a nelze očekávat, že by uložené ochranné léčení s přihlédnutím k povaze duševní poruchy nebo závislosti na návykových látkách a možnostem působení na pachatele vedlo k dostatečné ochraně společnosti.

Zabezpečovací detence se vykonává v ústavu pro výkon zabezpečovací detence (např. v Brně) se zvláštní ostrahou a léčebnými, psychologickými, vzdělávacími, pedagogickými, rehabilitačními a činnostními programy.

➤ **Zabrání věci nebo jiné majetkové hodnoty**

Ochranné opatření formou institutu zbrání věci nebo jiné majetkové hodnoty lze mladistvému uložit jen podle trestního zákoníku (§§ 101 až 104). Soud může uložit, že takováto věc nebo jiná majetková hodnota se zabírá⁵⁵:

- náleží-li pachateli, kterého nelze stíhat nebo odsoudit,

---

⁵⁴ Časopis Trestně právní revue, 2010, č. 4

⁵⁵ Z.č. 40/2009 Sb. trestní zákoník, § 101

- náleží-li pachateli, od jehož potrestání bylo upuštěno,
- ohrožuje-li bezpečnost osob nebo majetku, popřípadě společnosti, anebo hrozí nebezpečí, že bude složit ke spáchání zločinu.

Nelze-li zabrat věc nebo jinou majetkovou hodnotu (např. z důvodu jejího zničení, znehodnocení, učinění neupotřebitelným) soud rozhodne o *zabrání náhradní majetkové hodnoty* (§ 102 Tr. Zákoníku) a to až do výše hodnoty, která odpovídá hodnotě věci nebo majetkové hodnoty, která měla být zabráná. Rovněž může soud rozhodnout o *zabrání spisů*, jejichž obsah by naplňoval některou ze skutkových podstat trestných činů vedených v trestním zákoníku a *zařízení*, jimiž byly tyto spisy zhotoveny.

Zabraná věc nebo jiná majetková hodnota, zabraná náhradní hodnota, zabraný spis nebo zařízení připadá státu.

➤ **Ochranná výchova**

Hutyrová⁵⁶ k ochranné výchově uvádí, že: „*Ochranná výchova je druhem ochranného opatření, které je definována trestním zákonem (v současné době již Trestním zákoníkem), mají účel preventivní, mají též izolovat a resocializovat jedince, který se společensky nebezpečného činu dopustil. Ukládá se v občanskoprávním řízení všem osobám, jež spáchaly ve věku mezi 12. až 15. rokem čin, jež u právně odpovědných osob lze stíhat trestem výjimečným. Ochrannou výchovu může sod uložit i osobám mladším 15 let, které spáchaly čin, který by byl u právně odpovědných osob posuzován jako trestný čin. Ochranná výchova může být v občanskoprávním řízení nevržena i orgánem péče o děti a mládež a to dětem mladším jak 15 let. V trestním řízení může být uložena jen mladistvým.*“ Výchozí právní normou pro nařízení ústavní výchovy je zákon o rodině č. 94/1963 Sb. ustanovením § 46.

2.4.3 Trestní opatření

Trestní opatření ukládána mladičtívím jsou specifikována zákonem 218⁵⁷ a jsou jimi:

- obecně prospěšné práce,

---

⁵⁶ Hutyrová, Etopedie pro výchovné pracovníky, 2006, str. 30-31

⁵⁷ Z.č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže, § 24

- peněžité opatření,
- peněžité opatření s podmíněným odkladem výkonu,
- propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty,
- zákaz činnosti,
- vyhoštění,
- domácí vězení,
- zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce,
- odnětí svobody podmíněně odložené na zkušební dobu,
- odnětí svobody.

Tato trestní opatření se ukládají v návaznosti na trestní zákoník.

Trestní opatření ukládána mladistvým, jak uvádí Jelínek a Melicharová, musí přesně odpovídat obecnému účelu opatření ukládaných mladistvým a zvláštnímu účelu trestních opatření ukládaných mladistvým; je přiměřené spáchanému provinění a osobě mladistvého pachatele.⁵⁸

➤ **Obecně prospěšné práce**

Soud pro mládež může mladistvému uložit obecně prospěšné práce v souladu s podmínkami dle trestního zákoníku – ustanovení § 62 až § 65 trestního zákoníku. Soud pro mládež je přitom povinen zohlednit, zda je mladistvý vzhledem ke svým osobním a sociálním poměrům schopen tento druh trestního opatření vykonat, zejména pak nesmějí ohrožovat jeho zdraví, bezpečnost nebo mravní vývoj⁵⁹ a toto musí soud zjistit. Trestní opatření obecně prospěšné práce u mladistvého nesmí převyšovat polovinu horní hranice stanovené Trestním zákoníkem, to je nejvýše 150 hodin. Vedle tohoto opatření může soud pro mládež uložit i vhodná výchovná opatření.

Vykonání práce v rámci obecně prospěšných prací nesmí sloužit k výtěžným účelům, ale k obecně prospěšným účelům spočívajícím v údržbě veřejných prostranství, úklidu a údržbě veřejných budov a komunikací nebo jiných obdobných činnostech ve prospěch státních nebo obecně prospěšných institucí.⁶⁰

---

⁵⁸ Jelínek, Melicharová, Zákon o soudnictví ve věcech mládeže s poznámkami a judikaturou, 2004, str.45

⁵⁹ Z.č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže, § 26

⁶⁰ Jelínek, Melicharová, Zákon o soudnictví ve věcech mládeže s poznámkami a judikaturou, 2004, str.47

➤ **Zákaz činnosti**

Soud pro mládež může mladistvému uložit zákaz činnosti, ovšem pouze za předpokladu, že to nebude mladistvému bránit v přípravě na jeho povolání. Soud stanoví horní hranici tohoto trestního opatření nejvýše 5 let. Vedle toho může soud pro mládež uložit mladistvému i vhodné výchovné opatření.

Zákaz činnosti spočívá v tom, že se odsouzenému (tedy i mladistvému) po dobu výkonu tohoto trestního opatření zakazuje výkon určitého povolání, zaměstnání, funkce, činnosti, ke které je třeba zvláštního povolení. U mladistvých v praxi přichází v úvahu zejména zákaz řízení motorových vozidel a to mopedů a malých motocyklů, kteří způsobí dopravní nehodu pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky.⁶¹

➤ **Peněžité opatření**

Peněžité opatření se ukládá mladistvým, jsou-li výdělečně činní nebo jejich majetkové poměry uložení takového trestního opatření umožňují. Ukládá se v rozmezí od deseti do třistašedesátipěti denních sazeb, v rozmezí nejméně 50,- Kč a nejvíce 5.000,- Kč.⁶²

➤ **Peněžité opatření s podmíněným odkladem výkonu**

Výkon uloženého peněžitého opatření může soud pro mládež podmíněně odložit, má-li důvodně za to, že dosažení účelu trestního opatření bude dosaženo i bez jeho výkonu, zejména s přihlédnutím k jeho dosavadnímu životu a prostředí, ve kterém mladistvý žije a kde rovněž pracuje s přihlédnutím k ostatním okolnostem případu (společenská nebezpečnost přečinu apod.). Dále může být užito odkladného výkonu tohoto opatření, jestliže mladistvý přijme záruku za nápravu mladistvého; zde soud pro mládež posuzuje výchovný vliv osoby, která záruku nabídla.⁶³

➤ **Propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty**

Propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty jako trestního opatření soud pro mládež užije v návaznosti na ust. §70, trestního zákoníku, kdy soud uloží toto trestní opatření,

---

⁶¹ Jelínek, Melicharová, Zákon o soudnictví ve věcech mládeže s poznámkami a judikaturou, 2004, str.48

⁶² Z.č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže, § 27

⁶³ Z.č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže, § 28

jestliže věci nebo jiné majetkové hodnoty bylo:

- užito ke spáchání provinění,
- byla ke spáchání provinění určena,
- kterou mladistvý pachatel získal, byť i z části, proviněním nebo jako odměnu za provinění.

Propadá věc nebo majetková hodnota připadá státu.

➤ **Vyhoštění**

Trestní opatření vyhoštění se ukládá v návaznosti na trestní zákoník, § 80. Ukládá se ve výměře od jednoho do pěti let. Jelínek uvádí, že soud pro mládež při uložení tohoto trestního opatření přihlédne k nejlepšímu zájmu mladistvého, zejména k jeho rodinným a osobním poměrům, a aby tímto rozhodnutím nebyl vystaven zpustnutí.⁶⁴

➤ **Domácí vězení**

Trestní opatření soud pro mládež ukládá v návaznosti na trestní zákoník, § 60, přičemž soud vzhledem k využití výchovného působení rodiny a školy, uložit i výchovné opatření. Domácí vězení spočívá v tom, že soud stanoví přesné časové údobí, kdy je povinen se odsouzený zdržovat v domě nebo jeho částech přiměřeně s ohledem na výkon povolání nebo plnění školní docházky v rámci přípravy na budoucí povolání. Dohled nadvýkonem tohoto trestního opatření vykonávají pracovníci probační a mediační služby.

➤ **Zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce**

V souladu s ustanovením §76 trestního zákoníku může soud pro mládež mladistvému uložit trestní opatření zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce. Horní hranice trestní sazby tohoto trestního opatření nesmí převýšit pět let.

➤ **Odnětí svobody**

Trestní opatření odnětí svobody (nepodmíněné) soud pro mládež ukládá jen s ohledem na okolnosti případu, osobu mladistvého nebo předchozí použitá opatření či uložení

---

⁶⁴ Jelínek, Melicharová, Zákon o soudnictví ve věcech mládeže s poznámkami a judikaturou, 2004, str.49

jiného trestního opatření, které se zřejmě minulo účinkem a zjevně nepostačovalo k nápravě mladistvého; nesmí převyšovat v horní hranici trestní sazby pět let a dolní hranici jeden rok.⁶⁵

➤ **Odnětí svobody podmíněně odložené na zkušební dobu**

Soud pro mládež může uložit podmíněně odložené trestní opatření odnětí svobody se zkušební dobou jeden rok až tři léta.⁶⁶

Před uložením některého z opatření dle zákona 218 je soud pro mládež povinen přihlídnout při celkovém posouzení provinění k osobě mladistvého a jeho osobním poměrům. Autoři Večerka a kol.⁶⁷ uvádějí: „Zákon č. 218/2003 Sb. ve svém § 55 ukládá příslušným orgánům shromáždit s veškerou pečlivostí podklady pro poznání osobnosti a dosavadního způsobu života mladistvého. V rámci toho je třeba objasnit i dosavadní chování mladistvého ve školním zařízení (případně na pracovišti, pokud již je v pracovním poměru, či výchovném zařízení, pokud je jeho klientem), především z hlediska takových proměnných, jako je zařazení, vývoj, nadání a předpoklady, záliby a sklony, postoje k ostatním žákům nebo spolupracovníkům, poměr k výchovným pracovníkům nebo nadřízeným, spolupráce rodiny se školou. O osobnosti a chování obviněného samozřejmě vypovídají i informace, týkající se jeho předchozích střetů se zákonem. Kromě standardního výpisu z rejstříku trestu (případně kopie spisu z předchozích trestních řízení) plní tuto funkci zpráva přestupkové komise z místa bydliště nebo sdělení místní složky policie o případných předchozích trestních řízeních. Vyjádření orgánu obce, ve které obviněný mladistvý žije (někdy nazývané „Zpráva o pověsti“), může kromě sdělení o případných přestupcích obsahovat i poznatky o chování mladistvého v rámci sousedských vztahu, jeho oblíbenosti v obci, sociálním zařazení klienta i jeho rodiny v rámci místa bydliště, o komunitě, ve které dotyčný tráví volný čas apod..“

---

⁶⁵ Z.č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže, § 31

⁶⁶ Z.č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže, § 33

⁶⁷ Večerka a kol., Mládež v kriminologické perspektivě, Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2009. str.16

PRAKTICKÁ ČÁST – VÝZKUM

3 Analýza kriminality mladistvých

Ve výzkumné části této práce se věnuji kriminologickému výzkumu zaměřenému na zjištění a vyhodnocení statistických dat zahrnující spáchaní trestné činnosti (dále jen „**provinění**“) mladistvými (od podání návrhu na podání obžaloby) v první polovině roku 2012 v rámci Olomouckého kraje.

3.1 Cíl výzkumné práce

Cílem tohoto výzkumu je ukázat v jednotlivých okresech Olomouckého kraje kriminalitu mladistvých podle závažnosti a podle věku pachatelů a porovnat jednotlivé věkové skupiny navzájem.

3.2 Volba výzkumného vzorku

Jako výzkumný vzorek byla získána za období od 1.1.2012 do 30.6.2012 statistická data, která jsem v průběhu první poloviny roku 2012 získával v rámci Policie České republiky, Krajského ředitelství Olomouckého kraje, od jednotlivých územních odborů (původní název - okresní ředitelství) a to z:

- Územního odboru PČR v Prostějově,
- Územního odboru PČR v Přerově,
- Územního odboru PČR v Olomouci,
- Územního odboru PČR v Šumperku,
- Územního odboru PČR v Jeseníku.

3.3 Použité metody

Jako základní metodu jsem použil *topografickou metodu*⁶⁸, která analyzuje sledovaný typ kriminality na určitém území, dle místa a doby spáchání. V rámci této metody jsem použil výzkumnou techniku *analýzu statistických dat*. Tato výzkumná technika poskytuje obraz kriminality na určitém územní a umožňuje ji srovnávat s jinými společenskými jevy.

Statistická data získaná z jednotlivých územních odborů KŘ PČR Olomouckého kraje jsou analyzována a zpracována a vyhodnocena po jednotlivých územních odborech.

V říjnu 2012 jsem zaslal na analytické odd. Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje, pracoviště Územního odboru PČR Prostějov, žádost o poskytnutí statistických údajů k trestné činnosti – provinění páchané mladistvými, tedy osobami ve věku od 15 do 18 let věku a žádal jsem o vyplnění sběrného archu podle předem připravených požadavků. Statistické údaje jednotlivých územních odborů jsem požadoval doplnit do připraveného sběrného archu, který s průvodním dopisem přikládám jako Přílohu č. 1.

Zjišťované statistické údaje jsou ve sběrném archu rozděleny podle věkových kategorií a to na kategorie *15–16 let*, *16–17 let*, *17–18 let*; druh páchané trestné činnosti jsem podle závažnosti stanovil na:

- *násilnou kriminalitu – provinění*, kam budou zahrnuty trestné činy loupeže, úmyslné ublížení na zdraví, rvačka, vydírání, porušování domovní svobody, výtržnictví,
- *majetkovou kriminalitu – provinění*, kam budou zahrnuty trestné činy krádeže (včetně krádeže vloupáním), krádeže při sobě – na sobě, poškozování cizí věci (včetně sprejerství), podvody (v prvním odstavci), zpronevěra, neoprávněné užívání cizí věci, zatajení věci,
- *kriminalitu – provinění na úseku toxikomanie*, kam budou zahrnuty trestné činy nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami

---

⁶⁸ Štáblová, *Kriminologie*, Praha, 2008, str.20

a jedy, přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu, nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku, šíření toxikomanie, opilství, podání alkoholu dítěti, ohrožení pod vlivem návykové látky,

Požadované období jsem stanovil na období od 1.1.2012 do 30.6.2012.

3.4 Analýza získaných dat o páčání trestné činnosti mladistvými

V této části práce bude provedena analýza získaných dat o páčání vybraných provinění mladistvými, rozdělenými do tří sledovaných věkových skupin (15–16, 16–17, 17–18).

3.4.1 Analýza věkové kategorie mladistvých 15–16 let

Násilná trestná činnost – provinění

Z hlediska násilné trestné činnosti se mladiství věkové kategorie 15–16 let z celkového počtu sledované trestné činnosti, tedy i majetkové a na úseku toxikomanie, podíleli 30% -- viz tabulka č.2. Přitom nejčastěji k páčání trestné činnosti, jak je vidět v tabulce č. 3, došlo v měsíci dubnu – 50%, následuje měsíc únor – 18,75%, květen a červen – po 12,50%, v březnu 6,25%; nejméně trestné činnosti uvedenou věkovou skupinou mladistvých bylo spácháno v měsíci lednu, kdy nebyla zaznamenána žádná trestná činnost – 0%.

Z hlediska páčání násilné trestné činnosti uvedené věkové skupiny z pohledu jednotlivých územních odborů (okresních ředitelství) došlo ke spáchání násilné trestné činnosti nejvíce na Přerovsku a Šumpersku – shodně po 43,75%, na Prostějovsku a Olomoucku shodně po 6,25% - viz tabulka č. 3. Na Jesenicku v uvedeném sledovaném období nebyla zaznamenána násilná trestná činnost uvedené věkové skupiny 0%.

	Územní odbor						
Trestná činnost 15 – 16 let	Prostějov	Olomouc	Přerov	Šumperk	Jeseník	Absolutní četnost	Relativní četnost
Násilná trestná činnost	1	1	7	7	0	16	30%
Majetková trestná činnost	8	5	12	6	1	32	60%
Tr. činnost na úseku TOXI	0	1	1	4	0	6	10%
Absolutní četnost	9	7	20	17	1	54	100%
Relativní četnost	16,65%	12,95%	37%	31,45%	1,85%	100%	

Tabulka č. 2 Celkový přehled páchaného provinění věkové kat. 15–16 let

	Násilná trestná činnost, mládež 15–16						
	Územní odbor						
Měsíc	Prostějov	Přerov	Olomou c	Šumperk	Jeseník	Absolutní četnost	Relativní četnost
Leden	0	0	0	0	0	0	0%
Únor	0	0	0	3	0	3	18,75%
Březen	0	1	0	0	0	1	6,25%
Duben	1	4	1	2	0	8	50%
Květen	0	1	0	1	0	2	12,50%
Červen	0	1	0	1	0	2	12,50%
Absolutní četnost	1	7	1	7	0	16	100%
Relativní četnost	6,25%	43,75%	6,25%	43,75%	0%	100%	

Tabulka č. 3 Násilná tr. činnost – provinění věkové kat. 15–16 let za leden až červen 2012

Majetková trestná činnost – provinění

Z hlediska majetkové trestné činnosti se mladiství věkové kategorie 15–16 let z celkového počtu sledované trestné činnosti, tedy i násilné a na úseku toxikomanie, podíleli 60% - viz tabulka č.2.

Z tabulky č. 4 vyplývá, že nejčastěji k páčání majetkové trestné činnosti došlo v měsíci dubnu – 31,20%, následuje měsíc únor – 21,84%, květen 18,72%, červen a březen shodně pod 12,48%; nejméně trestné činnosti uvedenou věkovou skupinou mladistvých bylo spácháno v měsíci lednu 3,12%.

Z hlediska páčání majetkové trestné činnosti uvedené věkové kategorie z pohledu jednotlivých územních odborů (okresních ředitelství) došlo ke spáchání majetkové trestné činnosti nejvíce na Přerovsku 37,44%, následuje Prostějovsko 24,90%, Šumpersko 18,72%, Olomoucko 15,82% a nejméně majetkové trestné činnosti uvedené věkové skupiny bylo spácháno na Jesenicku 3,12% - viz tabulka č. 4.

	Majetková trestná činnost, mládež 15–16						Relativní četnost
	Územní odbor						
Měsíc	Prostějov	Přerov	Olomouc	Šumperk	Jeseník	Absolutní četnost	Relativní četnost
Leden	0	1	0	0	0	1	3,12%
Únor	3	1	0	2	1	7	21,84%
Březen	1	2	1	0	0	4	12,48%
Duben	3	4	2	1	0	10	31,20%
Květen	1	3	0	2	0	6	18,72%
Červen	0	1	2	1	0	4	12,48%
Absolutní četnost	8	12	5	6	1	32	100%
Relativní četnost	24,90%	37,44%	15,82%	18,72%	3,12%	100%	

Tabulka č. 4 Majetková tr. činnost – provinění věkové kat. 15–16 let za leden až červen 2012

Trestná činnost - provinění na úseku toxikomanie

Z hlediska trestné činnosti na úseku toxikomanie, jak je uvedeno v tabulce č. 2, se mladiství věkové kategorie 15–16 let z celkového počtu sledované trestné činnosti, tedy i násilné a majetkové trestné činnosti podíleli 10%.

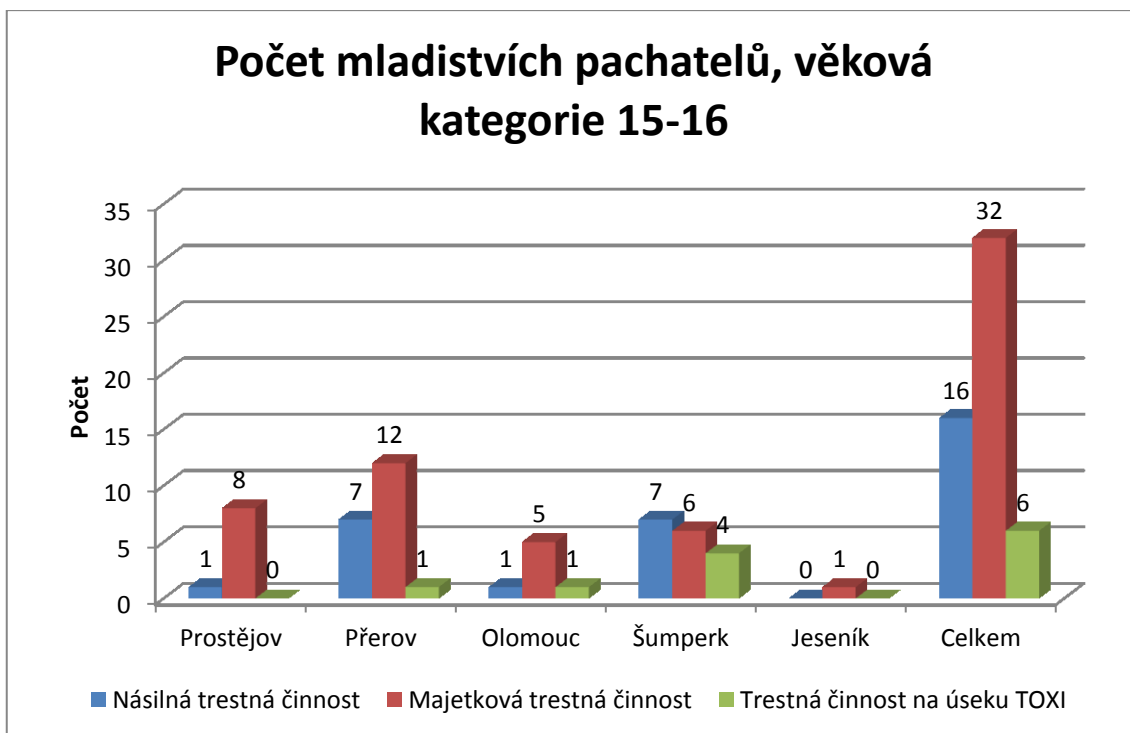
Z tabulky č. 5 vyplývá, že nejčastěji k páčání trestné činnosti na úseku toxikomanie došlo v měsíci únoru – 49,98%, následuje měsíc červen – 33,32%, leden 16,66%, v měsících březen, duben a květen nedošlo ke spáchání této trestné činnosti 0%.

Z hlediska páčání trestné činnosti na úseku toxikomanie uvedené věkové skupiny z pohledu jednotlivých územních odborů (okresních ředitelství) došlo ke spáchání této trestné činnosti nejvíce na Šumpersku 66,64%, následuje Přerovsko a Olomoucko shodně 16,66% a bez této trestné činnosti spáchané uvedenou věkovou skupinou byly územní odbory Prostějov a Jeseník 0% - viz tabulka č.5.

Trestná činnost na úseku TOXI, mládež 15–16							
Územní odbor							
Měsíc	Prostějov	Přerov	Olomouc	Šumperk	Jeseník	Absolutní četnost	Relativní četnost
Leden	0	1	0	0	0	1	16,66%
Únor	0	0	1	2	0	3	49,98%
Březen	0	0	0	0	0	0	0%
Duben	0	0	0	0	0	0	0%
Květen	0	0	0	0	0	0	0%
Červen	0	0	0	2	0	2	33,32%
Absolutní četnost	0	1	1	4	0	6	100%
Relativní četnost	0%	16,66%	16,66%	66,64%	0%	100%	

Tabulka č. 5 Trestná činnost – provinění na úseku toxikomanie věkové kat. 15–16 let za leden až červen 2012

Největší podíl na páchaní trestné činnosti – provinění, mladistvými věkové kategorie 15–16 let, má územní odbor Přerov s 37%, následuje Šumperk s 31,45%, Prostějov 16,65%, Olomouc 12,95% a Jeseník s 1,85% - viz tabulka č. 2.

Graf č. 2 Souhrnný histogram relativních četností

3.4.2 Analýza věkové kategorie mladistvých 16–17 let

Násilná trestná činnost – provinění

Z hlediska násilné trestné činnosti se mladiství věkové kategorie 16–17 let z celkového počtu sledované trestné činnosti podíleli 16,65% - viz tabulka č. 6.

Přitom nejvíce násilné trestné činnosti, jak je vidět v tabulce č. 7, touto věkovou kategorií bylo spácháno v měsíci dubnu 44,44%, v měsíci březnu 33,33%, v měsících leden a červen shodně po 11,11% a v měsících leden a květen nedošlo ke spáchání této trestné činnosti 0%.

Z pohledu jednotlivých územních odborů (okresních ředitelství) došlo ke spáchání násilné trestné činnosti nejvíce na Přerovsku 55,55%, následuje územní odbor Prostějov s 22,22%, územní odbor Olomouc a Jeseník shodně po 11,11%. V územním odboru Šumperk v uvedeném sledovaném období nebyla zaznamenána násilná trestná činnost uvedené věkové skupiny, tedy 0% - viz tabulka č. 7.

	Územní odbor						Absolutní četnost	Relativní četnost
	Prostějov	Olomouc	Přerov	Šumperk	Jeseník			
Trestná činnost 16–17 let								
Násilná trestná činnost	2	1	5	0	1	9	16,65 %	
Majetková trestná činnost	4	12	10	5	13	44	81,5%	
Tr, činnost na úseku TOXI	0	0	0	1	0	1	1,85%	
Absolutní četnost	6	13	15	6	14	54	100%	
Relativní četnost	11,1%	24,15%	27,75%	11,1%	25,9%	100%		

Tabulka č. 6 Celkový přehled páchané tr. činnosti - provinění věkové kat. 16–17 let

	Násilná trestná činnost, mládež 16–17						Absolutní četnost	Relativní četnost
	Územní odbor							
	Měsíc	Prostějov	Přerov	Olomouc	Šumperk	Jeseník		
Leden	0	0	0	0	0	0	0 %	
Únor	0	1	0	0	0	1	11,11%	
Březen	0	1	1	0	1	3	33,33%	
Duben	1	3	0	0	0	4	44,44%	
Květen	0	0	0	0	0	0	0%	
Červen	1	0	0	0	0	1	11,11%	
Absolutní četnost	2	5	1	0	1	9	100%	
Relativní četnost	22,22%	55,55%	11,11%	0%	11,11%	100%		

Tabulka č. 7 Násilná tr. činnost – provinění věkové kat. 16–17 let za leden až červen 2012

Majetková trestná činnost – provinění

Z hlediska majetkové trestné činnosti se mladiství věkové kategorie 16–17 let z celkového počtu sledované trestné činnosti, tedy i násilné a na úseku toxikomanie podíleli 81,5% - viz tabulka č.6.

Z tabulky č. 8 vyplývá, že nejčastěji k páchání majetkové trestné činnosti, touto věkovou kategorií, došlo v měsících březen a květen 22,70% následuje duben 20,55%, leden 13,62% a červen 11,35%.

Z hlediska páchání majetkové trestné činnosti uvedené věkové kategorie z pohledu jednotlivých územních odborů (okresních ředitelství) došlo ke spáchání majetkové trestné činnosti nejvíce na Jesenicku 29,63%, následuje Olomoucko 27,24%, Přerovsko 22,7%, Šumpersko 11,35% a nejméně majetkové trestné činnosti uvedené věkové skupiny bylo spácháno na Prostějovsku 9,08% - viz tabulka č. 6.

	Majetková trestná činnost, mládež 16–17						Relativní četnost
	Územní odbor						
Měsíc	Prostějov	Přerov	Olomouc	Šumperk	Jeseník	Absolutní četnost	Relativní četnost
Leden	1	1	4	0	0	6	13,62%
Únor	1	2	1	0	0	4	9,08%
Březen	1	2	1	2	4	10	22,70%
Duben	0	2	2	0	5	9	20,55%
Květen	0	2	4	2	2	10	22,70%
Červen	1	1	0	1	2	5	11,35%
Absolutní četnost	4	10	12	5	13	44	100%
Relativní četnost	9,08%	22,7%	27,24%	11,35%	29,63%	100%	

Tabulka č. 8 Majetková tr. činnost – provinění věkové kat. 16–17 let za leden až červen 2012

Trestná činnost – provinění na úseku toxikomanie

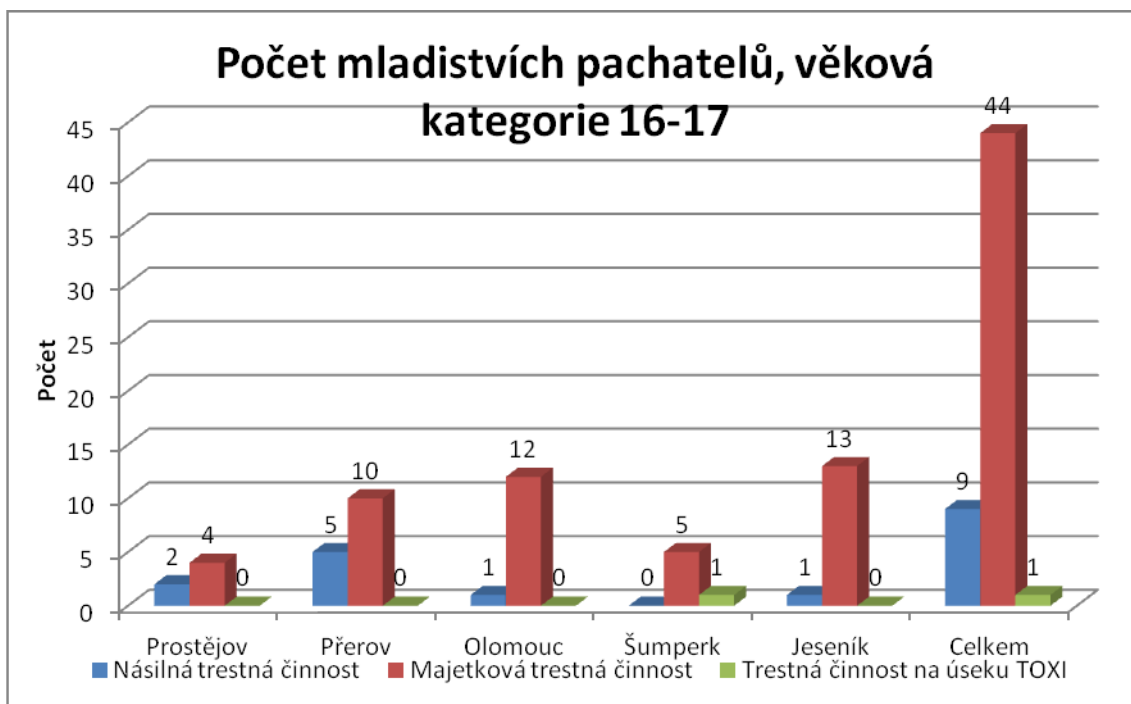
Z hlediska trestné činnosti na úseku toxikomanie se mladiství věkové kategorie 16–17 let z celkového počtu sledované trestné činnosti, tedy i násilné a majetkové trestné činnosti, podíleli 1,85% - viz tabulka č. 6.

Jak je vidět v tabulce č. 9, ke spáchání trestné činnosti n úseku toxikomanie došlo ve sledovaném období pouze v měsíci březnu, tedy 100% a to v územním odboru Šumperk.

Trestná činnost na úseku TOXI, mládež 16–17							
Územní odbor							
Měsíc	Prostějov	Přerov	Olomouc	Šumperk	Jeseník	Absolutní četnost	Relativní četnost
Leden	0	0	0	0	0	0	0%
Únor	0	0	0	0	0	0	0%
Březen	0	0	0	1	0	1	100%
Duben	0	0	0	0	0	0	0%
Květen	0	0	0	0	0	0	0%
Červen	0	0	0	0	0	0	0%
Absolutní četnost	0	0	0	1	0	1	100%
Relativní četnost	0%	0%	0%	100%	0%	100%	

Tabulka č. 9 Trestná činnost - provinění na úseku toxikomanie věkové kat. 16–17 let za leden až červen 2012

Největší podíl na páchání trestné činnosti mladistvými věkové kategorie 16–17 let má územní odbor Přerov s 27,75%, následuje Jeseník s podílem 25,9%, Olomouc s 24,15%, a Prostějov s Šumperkem se shodným podílem 11,1% - viz tabulka č. 9.

Graf č. 3 Souhrnný histogram relativních četností

3.4.3 Analýza věkové kategorie mladistvých 17–18 let

Násilná trestná činnost - provinění

Z tabulky č. 10 vyplývá, že z hlediska násilné trestné činnosti se mladiství věkové kategorie 17–18 let z celkového počtu sledované trestné činnosti podíleli 16,4%.

Nejčastěji se tato věková kategorie dopustila sledovaného protiprávního jednání v měsíci lednu a to podílem 40%, následně v měsíci květnu podílem 30%, v únoru 20%, v 10%, v březnu a červnu nebylo zaznamenáno spáchání trestné činnosti této věkové skupiny – viz tabulka č. 11.

Jak vidět v tabulce č. 11, z hlediska páchaní násilné trestné činnosti uvedené věkové kategorie z pohledu jednotlivých územních odborů, došlo ke spáchání násilné trestné činnosti nejvíce na Přerovsku 40%, následuje Olomoucko 30%, Přerovsko, Šumpersko a Prostějovsko se podílelo na násilné trestné činnosti shodným podílem 10%.

Trestná činnost 17–18 let	Územní odbor					Absolutní četnost	Relativní četnost
	Prostějov	Olomouc	Přerov	Šumperk	Jeseník		
Násilná trestná činnost	1	3	4	1	1	10	16,4%
Majetková trestná činnost	15	15	11	4	3	48	78,70%
Tr, činnost na úseku TOXI	0	2	1	0	0	3	4,90%
Absolutní četnost	16	20	16	5	4	61	100%
Relativní četnost	26,22%	32,8%	26,22%	8,2%	6,56%	100%	

Tabulka č. 10 Celkový přehled páchané tr. činnosti– provinění věkové kat. 17–18 let

Měsíc	Násilná trestná činnost, mládež 17-18						Absolutní četnost	Relativní četnost
	Územní odbor							
	Prostějov	Přerov	Olomouc	Šumperk	Jeseník			
Leden	0	3	1	0	0	4	40%	
Únor	0	0	0	1	1	2	20%	
Březen	0	0	0	0	0	0	0%	
Duben	1	0	0	0	0	1	10%	
Květen	0	1	2	0	0	3	30%	
Červen	0	0	0	0	0	0	0%	
Absolutní četnost	1	4	3	1	1	10	100%	
Relativní četnost	10%	40%	30%	10%	10%	100%		

Tabulka č. 11 Násilná tr. činnost– provinění věkové kat. 17–18 let za leden až červen 2012

Majetková trestná činnost – provinění

Z hlediska majetkové trestné činnosti se mladiství věkové kategorie 17–18 let z celkového počtu sledované trestné činnosti podíleli 78,70% - viz tabulka č. 10.

Nejčastěji páchanou majetkovou trestnou činností této věkové kategorie byl měsíc květen s podílem 27,20%, následuje duben 22,00%, červen a březen shodně s podílem 15%, leden s podílem 12,48% a únor s 8,4% - viz tabulka č. 12.

Z hlediska páchaní majetkové trestné činnosti, jak je vidět v tabulce č. 12, uvedené věkové kategorie z pohledu jednotlivých územních odborů (okresních ředitelství) došlo ke spáchání majetkové trestné činnosti nejvíce na Olomoucku a Prostějovsku s podílem 31,5%, následuje Olomoucko 27,24%, Přerovsko 22%, Šumpersko 8,4%, a nejméně majetkové trestné činnosti uvedené věkové skupiny bylo spácháno na Jesenicku podílem 6,6%.

	Majetková trestná činnost, mládež 17–18						
	Územní odbor						
Měsíc	Prostějov	Přerov	Olomouc	Šumperk	Jeseník	Absolutní četnost	Relativní četnost
Leden	1	4	1	0	0	6	12,48%
Únor	3	0	0	0	1	4	8,4%
Březen	2	3	1	1	0	7	15%
Duben	4	2	3	2	0	11	22,00%
Květen	4	2	7	0	0	13	27,12%
Červen	1	0	3	1	2	7	15%
Absolutní četnost	15	11	15	4	3	48	100%
Relativní četnost	31,5%	22%	31,5%	8,4%	6,6%	100%	

Tabulka č. 12 Majetková tr. činnost – provinění věkové kat. 17–18 let za leden až červen 2012

Trestná činnost – provinění na úseku toxikomanie

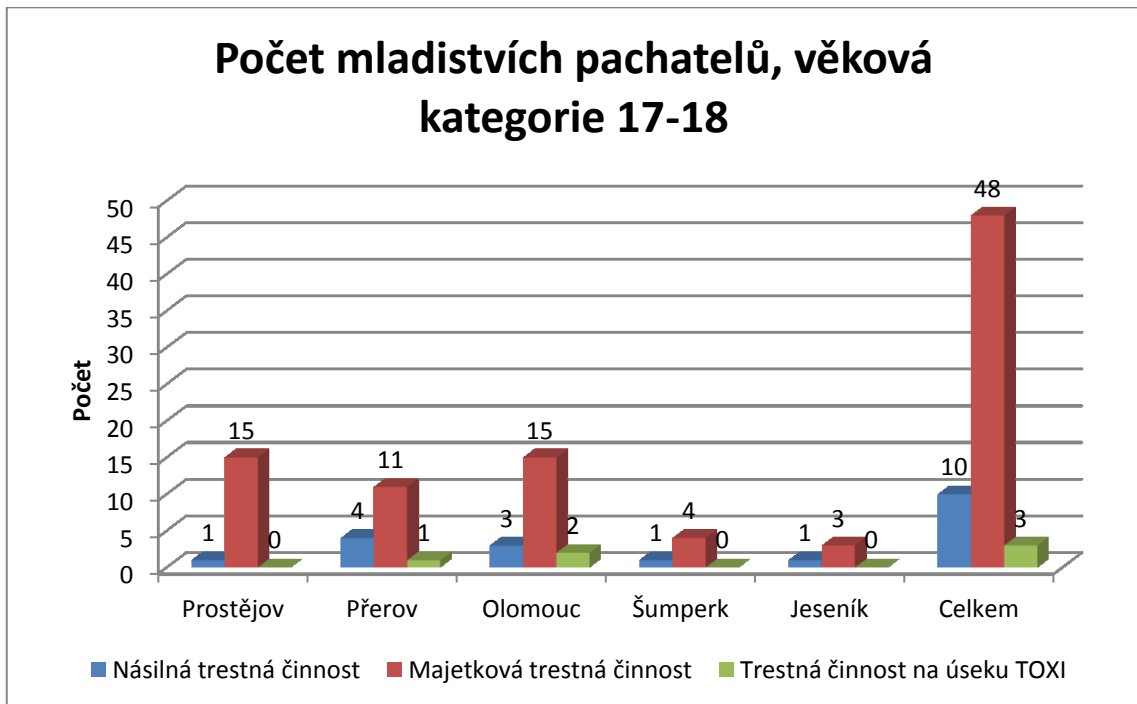
Z hlediska trestné činnosti na úseku toxikomanie se mladiství věkové kategorie 17–18 let z celkového počtu sledované trestné činnosti, tedy i násilné a majetkové trestné činnosti, podíleli 4,90% - viz tabulka č. 10.

Z tabulky č. 13 vyplývá, že ke spáchání majetkové trestné činnosti uvedenou věkovou kategorií došlo ve sledovaném období v měsíci lednu, březnu a květnu stejným podílem 33,33%, v měsíci únoru, dubnu a červnu nebyla zaznamenána žádná spáchaná trestná činnost. Z pohledu územních odborů nejvíce trestné činnosti touto věkovou kategorií bylo spácháno na Olomoucku s podílem 66,66% a na Přerovsku podílem 33,33%. Na územních odborech Prostějovsko, Šumpersko a Jesenicko nebylo zaznamenáno spáchání trestné činnosti této věkové kategorie ve sledovaném období.

	Trestná činnost na úseku TOXI, mládež 17–18						Absolutní četnost	Relativní četnost
	Územní odbor							
Měsíc	Prostějov	Přerov	Olomouc	Šumperk	Jeseník	Absolutní četnost	Relativní četnost	
Leden	0	0	1	0	0	1	33,33%	
Únor	0	0	0	0	0	0	0%	
Březen	0	0	1	0	0	1	33,33%	
Duben	0	0	0	0	0	0	0%	
Květen	0	1	0	0	0	1	33,33%	
Červen	0	0	0	0	0	0	0%	
Absolutní četnost	0	1	2	0	0	3	100%	
Relativní četnost	0%	33,33%	66,66%	0%	0%	100%		

Tabulka č. 13 Trestná činnost – provinění na úseku toxikomanie věkové kat. 17–18 let za leden až červen 2012

Největší oddíl na páčání trestné činnosti – provinění, mladistvými věkové kategorie 17–18 let, má územní odbor Olomouc s 32,8%, následuje Prostějov a Přerov shodně po 26,22%, Šumperk s 8,2% a Jeseník s 6,56% - viz tabulka č. 10.

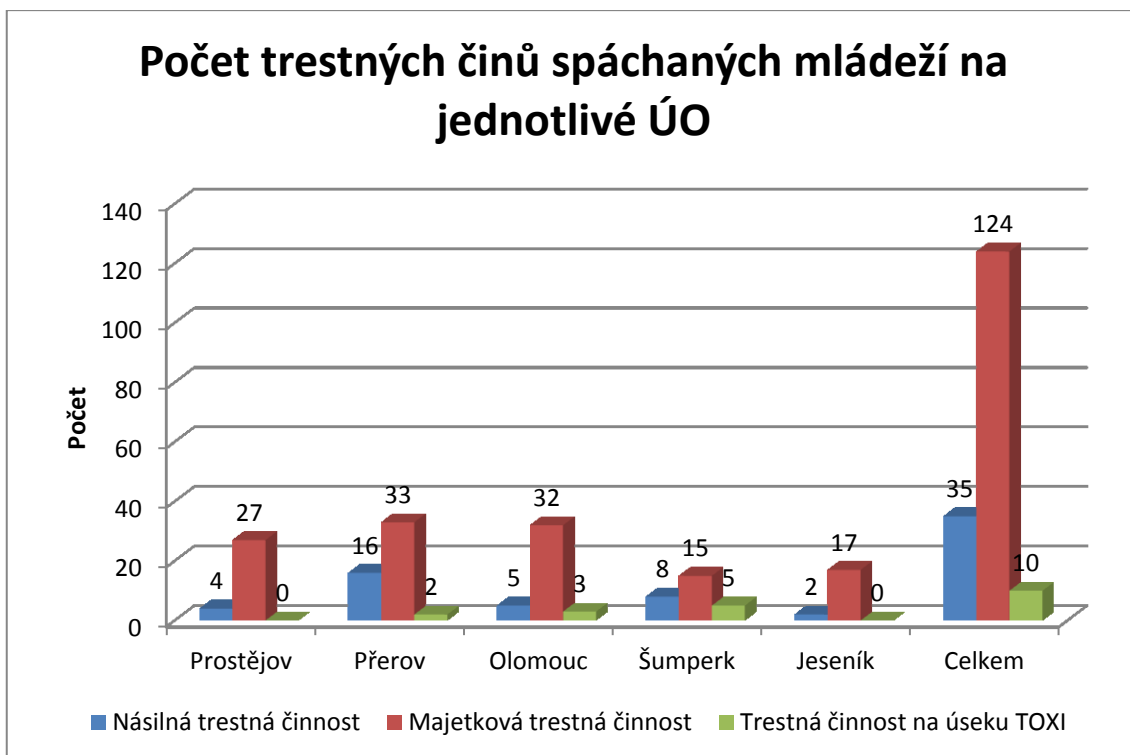
Graf č. 4 Souhrnný histogram relativních četností

3.4.4 Souhrnná analýza všech sledovaných věkových kategorií

Druh trestné činnosti	Územní odbor					Absolutní četnost	Relativní četnost
	Prostějov	Olomouc	Přerov	Šumperk	Jeseník		
Násilná trestná činnost	4	5	16	8	2	35	20,75%
Majetková trestná činnost	27	32	33	15	17	124	73,37%
Tr, činnost na úseku TOXI	0	3	2	5	0	10	5,91%
Absolutní četnost	31	40	51	28	19	169	100%
Relativní četnost	18,34%	23,66%	30,20%	16,56%	11,24%	100%	

Tabulka č. 14 Souhrn spáchané trestné činnosti – provinění sledovaných věkových kategorií

Souhrnná analýza všech sledovaných věkových skupin, jak je uvedeno v tabulce č. 14, ukazuje, že nejčastěji páchaným proviněním mladistvých je majetková trestná činnost s podílem 73,37%, následuje násilná trestná činnost s 20,75% a trestná činnost na úseku toxikomanie s 5,91%. Nejvíce provinění bylo mladistvými spácháno na Územním odboru v Přerově s podílem 30,20%, následuje Územní odbor Olomouc s 23,66%, Územní odbor Prostějov s 18,34%, Územní odbor Šumperk s 16,56% a Územní odbor Jesení s 11,24%.

Graf č. 5 Souhrnný histogram relativních četností

3.4.5 Zhodnocení výzkumné části

Výzkumná část diplomové práce se věnuje kriminologickému výzkumu topografickou metodou analýzou statistických dat. Sběr dat byl realizován metodou sběrného archu zaslanému na analytické odd. Krajského ředitelství Policie ČR Olomouckého kraje se zaměřením ke zjištění sledovaných údajů za období od 1.1.2012 do 30.6.2012. Sledovaná trestná činnost – provinění a věková kategorie mladistvých (členění v části diplomové práce na str. 43) byla zpracována podle jednotlivých územních odborů.

Sledovaný data páchané trestné činnosti – provinění mladistvými byla pro přehlednost zpracována dle jednotlivých měsíců.

Jako závěrečné zhodnocení výzkumné části lze konstatovat, že výzkumná analýza statistických dat umožnila porovnat jednotlivé územní odbory dle věku pachatele a sledované trestné činnosti v návaznosti na jednotlivé územní odbory, tedy výzkumná část této diplomové naplnila stanovený cíl.

4 Případová studie

4.1 Úvod do případové studie

V praktické části chci prezentovat skutečný případ – provinění, který spáchal sedmnáctiletý mladík v prosinci roku 2010 a který byl šetřen Službou kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky v Prostějově. Vzhledem k zákonu na ochranu osobních údajů budu tohoto mladíka prezentovat jak J.J.. Postupně chci skutek, jehož se J.J. dopustil popsat a souběžně s tím poukázat na faktory, které ovlivnily mladíkovo protiprávní jednání, dále popsat zjištění orgánu sociálně právní ochrany dětí při objasnění skutku v návaznosti na zákon 218 a rozhodnutí soudu pro mládež.

Nejdříve bych rád uvedl několik informací k osobě mladistvého J.J. Tento mladík skutek, který budu prezentovat, nespáchal jako svoje první protiprávní jednání, ale jedná se již o pokračující jednání, dalo by se říci, že jde o recidivu. J.J. je policistům znám jako osoba dopouštějící se drobných přestupků majetkové povahy. Vyrůstal v neúplné rodině, chvíli s matkou, která se ale o něj moc nestarala a chvíli s otcem, pokud nebyl jeho otec ve výkonu trestu odnětí svobody za majetkovou a násilnou trestnou činnost. Dalo by se říci, že jej sociální prostředí a jeho výchova v něm podstatně ovlivnila v jeho názoru na tuto společnost, osobní, sociální a majetkové vztahy k ní.

4.1.1 Seznámení s případem

Skutek, který budu prezentovat se stal na počátku prosince 2010, kdy došlo v Prostějově ke vloupání do novinového stánku po překonání skleněné výplně výlohy stánku se zamřížováním za použití násilí ze strany pachatele a následnému odcizení tabákových výrobků, jehož se jak vyplynulo z šetření dopustil mladistvý J.J. a společně s již plnoletým V.Z.

4.1.2 Popis skutku

Dne 3.12.2010 v 02:00 hodin přijali policisté na operačním středisku Policie České republiky v Prostějově telefonické oznámení na tísňovou linku 158. Oznamovatel ohlásil, že když uvedeného dne a hodiny procházel v Prostějově na ulici J.B. Pecky kolem tamního novinového stánku tak viděl, jak od něj utíkají dva mladíci. Když přišel k tomuto novinovému stánku blíže tak uviděl, že má rozbitou výlohu, proto toto zjištění se rozhodl ohlásit na policii.

Policejní hlídka, která byla operačním střediskem policie vyslána na místo, po příjezdu v souladu s interními předpisy zjistila místo činu a prvotním ohledáním místa činu zjistili, že pachatelé vnikli do novinového stánku tím způsobem, že překonali zajišťovací bezpečnostní tyč výlohy, zřejmě přestřížením, poté odstranili ochrannou mříž a následně rozbili skleněnou výplň výlohy a rozbitou výlohou vnikli do novinového stánku. Z prvotního šetření na místě činu nebylo patrné, zda došlo k odcizení věcí. Na místě přítomný oznamovatel policejní hlídce popsal pachatele, které viděl vylézat z výlohy novinového stánku a dle jeho tvrzení se jednalo o dva mladíky ve věku kolem 18 let, štíhlé postavy, kteří byli oblečení do tmavého zřejmě sportovního oblečení s kapucí přehozenou přes hlavu. Rovněž hlídce ukázal, kterým směrem viděl pachatele utíkat.

Následoval standardní postup vyšetřování, tedy po zajištění místa hlídkou, vyslána do přílehlého okolí další policejní motorizovaná hlídka, která dle popisu provedla propátrání přílehlých ulic. Rovněž byl na místo standardně přivolán i policejní psovod se služebním psem, který byl nasazen na stopu, kterou cca po 30 metrech ztratil. K tomu nutno uvést, že bylo mokro a teplota kolem bodu mrazu, tedy mráz v kombinaci s vlhkým zemským povrchem zapříčinili, že pes, jak se v policejním žargonu říká, vypracovanou stopu ztratil bez zadržení podezřelé osoby.

Tedy dne 3.12.2010 byly policejním orgánem Územního odboru Policie České republiky v Prostějově, Obvodním oddělení Prostějov – 1 zahájeny úkony trestního řízení podle ust. § 158 odst. 3 trestního řádu pro podezření ze spáchání přečinu krádež podle ustanovení § 205 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku ve stádiu pokusu podle ust. § 21 odst. 1 trestního zákoníku.

Trestného činu - přečinu krádež podle § 205 trestního zákoníku se dopustí ten⁶⁹:

(1) Kdo si присvojí cizí věc tím, že se jí zmocní,

a) způsobí tak na cizím majetku škodu nikoliv nepatrnou,

b) čin spáchá vloupáním,

c) bezprostředně po činu se pokusí uchovat si věc násilím nebo pohrůžkou bezprostředního násilí,

d) čin spáchá na věci, kterou má jiný na sobě nebo při sobě, nebo

e) čin spáchá na území, na němž je prováděna nebo byla provedena evakuace osob, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

(2) Kdo si prisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní, a byl za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

(3) Odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 větší škodu.

(4) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny,

b) spáchá-li takový čin za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu, za živelní pohromy nebo jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek, nebo

c) způsobí-li takovým činem značnou škodu.

(5) Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán,

a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 škodu velkého rozsahu, nebo

b) spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311) nebo teroru (§ 312).

---

⁶⁹ Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník, § 205

(6) Příprava je trestná.

Vantuch⁷⁰ k pojmu *vloupání* uvádí: „*Vloupáním se rozumí vniknutí do uzavřeného prostoru lší, nedovoleným překonáním uzamčení nebo překonáním jiné jistící překážky za použití síly.*“

Pokusu trestného činu podle § 21 trestního zákoníku:

(1) Jednání, které bezprostředně směřuje k dokonání trestného činu a jehož se pachatel dopustil v úmyslu trestný čin spáchat, je pokusem trestného činu, jestliže k dokonání trestného činu nedošlo.

(2) Pokus trestného činu je trestný podle trestní sazby stanovené na dokonání trestný čin.

(3) Trestní odpovědnost za pokus trestného činu zaniká, jestliže pachatel dobrovolně upustil od dalšího jednání směřujícího k dokonání trestného činu a

a) odstranil nebezpečí, které vzniklo zájmu chráněnému trestním zákonem z podniknutého pokusu trestného činu, nebo

b) učinil o pokusu trestného činu oznámení v době, kdy nebezpečí, které vzniklo zájmu chráněnému trestním zákonem z podniknutého pokusu trestného činu, mohlo být ještě odstraněno; oznámení je nutno učinit státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu, voják může místo toho učinit oznámení nadřízenému.

(4) Je-li na činu zúčastněno více osob, nebrání zániku trestní odpovědnosti za pokus pachatele, který takto jednal, je-li čin dokonán ostatními pachateli nezávisle na jeho dřívějším přispění k činu nebo přes jeho včasné oznámení.

(5) Ustanovením odstavců 3 a 4 není dotčena trestní odpovědnost pachatele za jiný dokonání trestný čin, který již jednáním uvedeným v odstavci 1 spáchal.

---

⁷⁰ Vantuch, Trestní zákoník s komentářem, Nakladatelství Anag, Olomouc, 2011, str. 717

Vantuch⁷¹ k termínu *pokus* trestného činu uvádí: „*Pokus vyžaduje jednání, které bezprostředně směřuje k dokonání trestného činu tedy ke způsobení následku, který je znakem skutkové podstaty trestného činu. O pokus půjde i tehdy, když pachatel dospěl ve vývoji trestné činnosti tak daleko, že se nalézá na místě trestného činu bezprostředně před dokonáním trestného činu.*“

Účelem této práce však není popisovat postup policejního orgánu, který vedl k objasnění věci tedy zjištění pachatelů a to mladistvého J.J. a V.Z., popisovat metody práce, taktiky jednotlivých postupů a způsobů zjišťování informací vedoucích ke zjištění pachatele.

Cílem této případové studie je ukázat na skutečném případě v návaznosti na výslech mladistvého, okolnosti, které vedly ke spáchání skutku, vliv a působnost jednotlivých faktorů ovlivňujících trestnou činnost páchanou mladistvými. Dále poukázat na trest, který byl mladistvému za toto své protiprávní jednání soudem pro mládež uložen a zapojení Probační a mediační služby v rámci prověřování tohoto případu a zároveň v rámci mladistvému uloženého trestu a v neposlední řadě činnost Orgánu sociálně právní ochrany dětí.

V průběhu dalšího prověřování vzniklo na základě zjištěných informací podezření, že se předmětného skutku dopustili mladistvý J.J. a V.Z., bylo další prověřování v této věci proti mladistvému J.J. dle interního předpisu ZPPP č. 30/2009 o řízení trestním dle místní a věcné příslušnosti postoupeno k dalšímu prověřování na Oddělení obecné kriminality, Územního odboru Policie ČR v Prostějově a jednání V.Z. bylo Obvodním oddělením PČR Prostějov – 1 šetřeno samostatně ve zkráceném přípravném řízení podle § 179b trestního řádu.

4.1.3 Protokol o výslechu obviněného mladistvého

Dne 7.12.2010 bylo podle § 160 odst. 1 trestního řádu za použití ust. § 6 odst. 1 zákona 218 (trestný čin spáchaný mladistvým se nazývá provinění) zahájeno trestní stíhání mladistvého J.J..

---

⁷¹ Vantuch, Trestní zákoník s komentářem, Nakladatelství Anag, Olomouc, 2011, str.55-56

Podle zákona 218, § 42, musí mít mladistvý obhájce již od okamžiku, kdy jsou proti němu použita opatření podle Zákona 218 nebo provedeny úkony podle Trestního řádu včetně úkonů neodkladných a neopakovatelných, ledaže nelze provedení úkonu odložit a vyzrozumění obhájce o něm zajistit. Mladiství musí mít obhájce i v případě, kdyby zastoupení výslovně odmítal. Jelikož si mladistvý J.J. obhájce nezvolil, byl mu Okresním soudem v Prostějově ustanoven obhájce *ex officio*. Usnesení o sdělení obvinění podle § 160 odst. 1 trestního řádu bylo tedy doručeno mladistvému J.J., jeho obhájci, Probační a mediační službě v Prostějově a orgánu sociálně právní ochrany dětí (OSPOD).

Před výsledkem mladistvého J.J. již v procesním postavení jako obviněného mladistvého, byl J.J. poučen o svých právech, dle kterých zejména:

- Má právo vyjádřit se ke všem skutečnostem, které jsou mu kladeny za vinu a důkazům o nich, není však povinen vypovídat; může uvádět okolnosti a důkazy sloužící k jeho obhajobě, činit návrhy, podávat žádosti a opravné prostředky; má právo si zvolit obhájce a sním se radit i během úkonů prováděných policejním orgánem činným v trestním řízení. S obhájcem se však v průběhu svého výsledku nemůže radit o tom, jak vypovídat na již položenou otázku.
- Může se k obvinění podrobně vyjádřit, zejména souvisle vylíčit skutečnosti, které jsou předmětem obvinění, uvést okolnosti, které obvinění zeslabují či vyvracejí a nabídnout o nich důkazy,
- Můžou mu být kladeny otázky k doplnění výpovědi nebo odstranění neúplností, nejasností a rozporů; otázky musí být kladeny jasně a srozumitelně bez předstírání klamavých a nepravdivých okolností a nesmí v nich být naznačeno, jak na ně odpovědět.
- Může mu být dovoleno, aby dříve než dá odpověď, mohl nahlédnout do svých písemných poznámek, které musí vyslychajícímu na jeho požádání předložit k nahlédnutí.
- Má za povinnost uvést adresu pro účely doručování písemností určených do vlastních rukou (k jeho rukám).

- Má právo nahlížet do spisu, činit si z nich poznámky a výpisky a na svoje náklady si pořizovat kopie spisů a jejich částí; toto právo mu může být ze závažných důvodů policejním orgánem odepřeno, odepření na jeho žádost přezkoumá státní zástupce.
- Má právo kdykoli v průběhu přípravného řízení žádat státního zástupce, aby odstranil průtahy v řízení nebo závady v postupu policejního orgánu.
- Byl poučen o skutečnosti, že je trestné, obviní-li lživě jiného ze spáchání trestného činu, nebo lživě jiného obviní ze spáchání trestného činu v úmyslu přivodit mu trestní stíhání.
- O možnosti podmíněně zastavit trestní stíhání a to za podmínek, jestliže se obviněný k trestnému činu dozná, nahradí škodu, pokud byla činem způsobena, nebo s poškozeným o její náhradě uzavře dohodu anebo učiní jiná potřebná opatření k její náhradě, vydal bezdůvodné obohacení činem získané, nebo s poškozeným o jeho vydání uzavřel dohodu, anebo učinil jiná vhodná opatření k jeho vydání a vzhledem k osobě obviněného, s přihlédnutím k jeho dosavadnímu životu a k okolnostem případu, lze důvodně takové rozhodnutí považovat za dostačující.
- O možnosti vyřízení věci schválení narovnání a zastavení trestního stíhání, jestliže obviněný prohlásí, že spáchal skutek, pro který je stíhán a nejsou důvodné pochybnosti o tom, že jeho prohlášení bylo učiněno svobodně, vážně a určitě, uhradí poškozenému škodu způsobenou přečinem, nebo učiní potřebné úkony k její úhradě, případně jinak odčiní újmu vzniklou přečinem, vydá bezdůvodné obohacení získané přečinem nebo učiní jiná vhodná opatření k jeho vydání a složí na účet soudu, nebo v přípravném řízení na účet státního zastupitelství peněžní částku určenou státu na peněžitou pomoc obětem trestné činnosti podle zvláštního právního předpisu, a tato částka není zřejmě nepřiměřená závažnosti přečinu, a považuje-li takový způsob vyřízení věci za dostačující vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného činu, k míře, jakou byl přečinem dotčen veřejný zájem, k osobě obviněného a jeho osobním a majetkovým poměrům.
- Má právo užívat mateřský jazyk nebo jazyk, o kterém prohlásí, že jej ovládá.

Výpověď mladistvého obviněného J.J.:

J.J. k popisu okolností, které předcházely vloupání do novinového stánku uvedl, že dne 3.12.2010 ve 21.00 hodin přišel v Prostějově do baru Camel, který se nachází na ulici Plumlovská. Zde se potkal s kamarádem V.Z., který v tom baru již byl. Proto si k němu přisedl a začal s V.Z. konzumovat alkohol, který V.Z. objednával. Jak J.J. uvedl, seděl

s V.Z. v tomto baru až do druhého dne asi do 01.00 hodin a za tuto dobu J.J. zkonsumoval nejméně pět dvanácti stupňových piv tři panáky vodky.

Již zde se projevují v jednání J.J. faktory ovlivňující páchaní trestné činnosti mladistvých a to:

- ✓ *trávení volného času, jeho forma a trvání,*
- ✓ *vliv dospělých (V.Z.)*
- ✓ *konzumace alkoholu jako určitá norma skupiny,*
- ✓ v případě J.J. se projevuje i *absence morálních hodnot – pozitivní vliv rodiny, kdy zcela chybí kladné vzorce chování získané od rodičů v průběhu dospívání* ; tento faktor se projevuje v chování J.J. prakticky soustavně.

Dále J.J. ve výpovědi uvedl, že těsně před odchodem z baru se jej kamarád V.Z. zeptal, jestli nemá pákové nůžky a jelikož J.J. věděl, že doma takové nůžky má, tak mu odvětil, že je má doma. Načež mu V.Z. řekl, že ví o nějaké trafice a ví, jak tuto trafiku vykrást. J.J. sám, aniž by ho o to V.Z. požádal, z baru odešel a šel rovnou domů pro pákové nůžky. Zde se potkal s matkou, které nic o tom, co chtějí udělat neřekl, pákové nůžky, které měl uschované ve sklepní kóji bytu vzal, zabalil do igelitového pytle na odpadky a vrátil se do baru za V.Z., který tam na něj čekal.

- ✓ V této fázi dle mého názoru na J.J. nejvíce působil faktor alkoholového opojení a faktor vlivu skupiny – staršího kamaráda.

Dále ve výpovědi J.J. uvedl, že poté co se vrátil do baru i s pákovými nůžkami, vydali se společně s V.Z. k té trafice, kdy V.Z. jej vedl. Když přišli k trafice tak se oba pokusili společně pákovými nůžkami přestříhnout visací zámek zajišťovací tyče okna, což se jim povedlo. Jak J.J. uvedl, poté se snažil rozbít loktem skelněnou výplň výlohy trafiky, což se jim nepodařilo, tak společně začali hledat nějaký kámen. V.Z. po chvíli našel větší kámen, tak tento kámen silou vhodil do skla výlohy, tato se rozbila, ale rozbití bylo doprovázeno řinčením padajících kousků skla. Proto se oba na chvíli schovali do keře v temném koutě noční ulice a čekali, jestli někdo s blízkého panelového domu otevře okno a bude se dívat, co se venku stalo. Ovšem nikdo do okna nevlezl, tak se ke trafice vrátili, V.Z. zůstal venku před trafikou hlídat, nechtěl vlézt dovnitř a přemlouval J.J.,

aby tam vlezl a jak J.J. uvedl, nechal se jím přemluvit a sám vlezl rozbitou výlohou do trafiky. Uvnitř začal do igelitového pytle, ve kterém přinesl pákové nůžky, skládat z regálů zboží, které chtěl odcizit a to především kartony cigaret, láhve alkoholu a balení žvýkaček. Uvnitř trafiky byl asi tak pět minut, když na něj V.Z. začal křičet, ať vyleze, že sem jede auto policie a V.Z. začal utíkat pryč. J.J. se snažil rychle z trafiky vylézt, přitom roztrhl pytel s odcizenými věcmi, které se rozsypaly na podlahu, nechal je tam a jak se mu podařilo rozbitou výlohou vylézt, začal utíkat pryč. Přitom doběhl V.Z., chvíli byli schováni v takovém lesíku za tavním domovem důchodců a pak šli každý domů. Domů přišel asi kolem třetí či čtvrt hodiny ranní, matka již spala a ráno se o to, co dělal předešlý den nezajímala, sám ji nic neřekl.

- ✓ Zde se nejvíce na celkovém chování J.J. podepsala disfunkční rodina – matka o syna v minulosti nejevila zájem; J.J. měl nařízenou ústavní výchovu s povoleným pobytem u matky z důvodu studia, přesto byl vztah matky a syna z minulosti vážně narušen.

V závěru výpovědi J.J. uvedl, že svého jednání nyní lituje a v rámci svých finančních možností s pokusí způsobenou škodu uhradit a sám, jakmile výslech skončí, zajde na probační a mediační službu a požádá je o pomoc při zprostředkování kontaktu s poškozeným a nahrazení vzniklé škody.

Ke vzniklé škodě nutno uvést, že J.J. při útěku z novinového stánku (trafiky) měl v igelitovém pytli zboží za 11.869,- Kč a na zařízení trafiky způsobil škodu ve výši 1.500,- Kč (hodnota visacího zámku a zasklení rozbitého skla výlohy).

V rámci trestního řízení bylo zjištěno, že mladistvý J.J. byl Okresním soudem v Přerově – soudem pro mládež v roce 2009 pravomocně odsouzen pro provinění krádež podle § 247 odst. 1b), 2 trestního zákona č. 140/1961 Sb. k trestnímu opatření odnětí svobody na jeden rok podmíněně odloženému na zkušební dobu jeden rok a měl uloženy výchovné povinnosti. Dále Okresním soudem v Šumperku – soudem pro mládež byl J.J. v 8/2010 uložen souhrnný trest – trestní opatření za provinění krádež de § 247 odst. 1b), 2 trestního zákona a dříve uložené trestní opatření Okresním soudem v Přerově – soudem pro mládež, ve výši 15 měsíců odnětí svobody podmíněně odloženo na zkušební dobu dvou let.

4.1.4 Zpráva Odboru sociálních věcí a sociální prevence

Pro pochopení jednání mladistvého J.J. zejména pak k jeho minulosti, rodině a okolnostem, které utvářely pohled mladistvého J.J. na společnost, v rámci trestního řízení vypracovala pracovnice – kurátorka pro mládež, Městského úřadu v Prostějově, Odboru sociálních věcí a sociální prevence, zprávu, kterou je při rozhodování povinen zohlednit i soud pro mládež a já osobně považuji tuto zprávu za velmi důležitou a proto tuto zprávu budu doslovně citovat (bez osobních dat zúčastněných osob).

Zpráva se skládá z šesti částí – Rodinná anamnéza; Vývoj a opatření v průběhu povinné školní docházky; Průběh ústavní výchovy; Trestní anamnéza; Stanovisko mladistvého k provinění; Závěr.

Jelínek a Melicharová uvádějí⁷²: *„Se zvláštní pečlivostí je třeba zjišťovat mimo jiné příčiny, které k trestné činnosti vedly nebo ji umožnily a skutečnosti potřebné k posouzení osobních poměrů mladistvého. Významným důkazním prostředkem k poznání osoby obviněného může být zpráva o osobních, rodinných a sociálních poměrech a o aktuální životní situaci mladistvého.“*

4.1.5 Rodinná anamnéza

Rodiče mladistvého:

- Matka I.J. .... (osobní data), rozvedená, uchazečka o zaměstnání vedena na ÚP v Prostějově,
- Otec J.J. .... (osobní data) rozvedený, t.č. ve výkonu trestu odnětí svobody ve věznici Příbram.

---

⁷² Jelínek, Melicharová, Zákon o soudnictví ve věcech mládeže s poznámkami a judikaturou, 2004, str.94

Mladistvý J.J. pochází z neúplné rodiny. Narodil se matce jako svobodné, rodiče později uzavřeli manželství, v němž se narodila dcera M.. Rozsudkem zdejšího soudu v roce 1999 byly obě děti svěřeny do výchovy matky, posléze v roce 2001 byl mladistvý svěřen do péče otce, dcera zůstala u matky a to i po rozvodu manželství v roce 2002.

Matka s nezletilou M. v současnosti žije v pronajatém bytě, je odkázána na dávky státní sociální podpory a hmotné nouze. Žije velmi skromně, příjmy rodiny jsou objektivně velmi nízké, matka má navíc zdravotní problémy. O nezletilou M. se matka starala a stará řádně, děvčátko velmi dobře prospívá v 6. třídě základní školy, je zcela ve výchovně bezproblémové, úspěšné i v aktivitách mimo vyučování.

Otec byl vícekrát soudně trestán, především za majetkovou trestnou činnost, často měnil bydliště, projevoval se jako problematická osobnost, avšak o výchovu syna výrazně bojoval a zprvu k jeho péči nebyly signalizovány tak negativní zprávy, které by svědčily pro změnu výchovy chlapce. Navíc mladistvý na otci lpěl a měl k němu zcela nekritický vztah; z dnešního pohledu lze říci, že byl otcem obratně manipulován proti matce, která je simplexní osobností a nedovedla se účinně bránit, ani si udržet vztah se synem, který tak byl na několik let přerušen. Mladistvý matku ignoroval, vyjadřoval se o ní výslovně negativně, matka se koalice otec–syn doslova bála.

4.1.6 Vývoj a opatření v průběhu povinné školní docházky

V roce 2003 a 2006 se chlapec (hovořeno o mladistvém J.J.) jako nezletilý dopustil jednání charakteru přestupku proti majetku. V roce 2007 byly zachyceny signály vážných nedostatků v péči otce o syna; chlapec měl neomluvené absence v Základní škole v Konici, choval se zde velmi problémově, byla mu vytýkána drzost, lhaní a opakované krádeže. Ačkoli byl hodnocen jako inteligentní chlapec, dle školy toho využíval zejména při fabulování a lhaní. Do školy nebyl řádně vybaven pomůckami ani vyhovujícím ošacením.

Otec se školou nespolupracoval ani na vyzvání. Nepracoval a vyhýbal se spolupráci se zainteresovanými institucemi. Posléze nezletilý přestal do školy zcela docházet, otec s ním opustil provizorní bydliště, společně žili bezprizorním životem a dopustili se

trestné činnosti. S ohledem na tento vývoj situace bylo naše pracoviště nuceno podat postupně návrh na nařízení ústavní výchovy nezletilého, návrh na nařízení předběžného opatření – umístění nezletilého v diagnostickém ústavu a také podnět policii pro podezření, že na nezletilém je otcem páchán trestný čin ohrožování výchovy mládeže.

Na podzim 2007 byl otec společně s mladistvým vypátrán, otec byl vzat do vazby a chlapec na základě rozhodnutí o předběžném opatření umístěn v Dětském diagnostickém ústavu v Olomouci, Svatý Kopeček. Matka nebyla schopna převzít výchovu mladistvého s ohledem na shora popsany stav vzájemného vztahu. Ústavní výchova mladistvého pak byla nařízena rozhodnutím Okresního soudu v Prostějově ze dne 23.7.2008.

4.1.7 Průběh ústavní výchovy

Z DDÚ byl mladistvý po provedené diagnostice v lednu 2008 přeřazen do Výchovného ústavu a dětského domova se školou v Šumperku, kde v červnu 2008 ukončil povinnou školní docházku devátou třídou základní školy a byl přijat do čtyřletého studijního oboru s maturitou na střední škole. Studium však prakticky nezahájil, pro vážné problémy v chování včetně trestné činnosti byl v září 2008 přeřazen do Výchovného ústavu pro mládež Dřevohostice.

Chování mladistvého v zařízení bylo v minulosti střídavé: opakovaně byl na útěcích, pak následovala kratší či delší období klidu. V roce 2008 mladistvý opět tíhl k otci, který byl v té době propuštěn z vazby. Na podzim téhož roku však došlo mezi nimi k roztržce, jejíž příčina spočívala především v chování otce. Od té doby mladistvý s otcem, který je v současnosti ve výkonu trestu odnětí svobody, nekomunikuje. V červnu 2009 byl otec mladistvého navíc odsouzen k dalšímu nepodmíněnému trestu, mj. pro ohrožování výchovy mládeže vůči svému synu J.J.. Otec mladistvého vykonává dlouholetý trest odnětí svobody, čímž je eliminován jeho bezprostřední osobní vliv, který měl dosud vždy negativní dopady na jeho vývoj osobnosti a chování chlapce, tak na jeho postoj a vztah k matce.

Po roztržce s otcem mladistvý svůj vztah k matce přehodnotil a projevil přání navázat s ní kontakt; matka a sestra jsou prakticky jedinými blízkými osobami. První osobní

setkání matku citově zasáhlo a zcela se otevřela dalším kontaktům. Mladistvý se přestal dopouštět útěků ze zařízení a začal matku pravidelně navštěvovat. Od dubna 2009 do prosince 2010 se mladistvý J.J. nedopustil podle dostupných informací žádné trestné činnosti.

V letech 2008–2010 mladistvý ve VÚM absolvoval dvouletý učební obor strojírenská výroba; v červnu 2010 úspěšně složil svářečské zkoušky i závěrečné učňovské zkoušky. S ohledem na solidní rozumové předpoklady mladistvého byl motivován k dalšímu studiu a byl od září 2010 přijat ke studiu do 3. ročníku na Střední průmyslovou školu a SOU v Prostějově, obor zámečnick. V souvislosti se studiem mu bylo ředitelem VÚM povoleno tzv. přechodné ubytování mimo ústav dle zákona o ústavní výchově za podmínky, že bude navštěvovat školu a zdržovat se v bydlišti matky. Tyto podmínky plnil a dovršením zletilosti skončila nařízená ústavní výchova (26.12.2010). Nyní mladistvý žije mimo domácnost matky, ve studiu dosud pokračuje. Má předpoklady k jeho zvládnutí, bude-li se mu věnovat.

4.1.8 Trestní anamnéza

Delikventní jednání J.J. bylo jednou projednáváno v řízení o uložení opatření podle § 90 odst. 1 zákona č. 218/2003 Sb. Jako dítě mladší 15-ti let se měl v roce 2007 dopustit čtyř činů jinak trestných majetkové povahy – všechny spadají do období, kdy narůstaly vážné nedostatky v péči otce o syna. Dále se měl dopustit činu jinak trestného – poškozování cizí věci v DDÚ Olomouc krátce poté, co zde byl umístěn po odnětí z péče otce. Okresní soud v Prostějově, soud pro mládež, upustil ale od uložení opatření s ohledem na to, že byla v té době úspěšně realizována ústavní výchova dle zákona o rodině.

Mladistvý J.J. byl soudně trestán rozsudkem Okresního soudu v Šumperku, ... (číslo jednací soudu) a dne 26.8.2010 byl odsouzen k souhrnnému trestnímu opatření odnětí svobody na trvání 156 měsíců podmíněně odloženému na zkušební dobu dvou let. Dále mu bylo uloženo výchovné opatření – výchovná povinnost nahradit podle svých sil způsobenou škodu a nahradit škodu poškozenému.

4.1.9 Stanovisko mladistvého k provinění

Mladistvý se ke svému jednání doznává a vyjadřuje se stejně jako při výslechu u PČR. V této souvislosti spolupracoval s naším pracovištěm a opakovaně jednal s pracovníkem střediska Probační a mediační služby v Prostějově.

4.1.10 Závěr zprávy

Prognóza dalšího vývoje mladistvého se zatím jeví jako nejistá. Chlapec nemá dosud zvnitřněny normy chování očekávané společností; jeho chování bývá zpravidla účelové, využívá při tom svých dobrých rozumových schopností. Pokud je to pro něj výhodné, dovede se chovat na požadované společenské úrovni. Jinak dovede být hrubý a arogantní jak ke svým vrstevníkům, tak k dospělým. Jejich autoritu respektuje jen v případě nezbytnosti. Má tendence manipulovat svým okolím včetně matky. Táhne k rizikové společnosti, jeví známky citové deprivace.

Zároveň je však třeba také říci, že mladistvý je manuálně zručný, dovede být pracovitý a že jeho chování i jeho poměry zejména v období od května 2009 znamenají oproti minulosti posun k lepšímu. Ačkoli očekávané normy chování nejsou zvnitřněné, mladistvý má předpoklady pro to, aby na sobě pracoval; je schopen rozumově zpracovat, co se od něj očekává a je třeba, aby se na základě racionální úvahy a tréninku pokoušel o zvyšování sebekázně a odpovědnosti, tedy k posilování volních vlastností. K tomuto byl motivován a veden naším pracovníkem.

Bude-li mladistvý J.J. uznán vinným, máme za to, že je třeba na něj působit takovým opatřením, jehož výkon mladistvý bezprostředně pocítí; navrhuje proto uložení **trestního opatření obecně prospěšných prací.**

4.1.11 Rozsudek

Mladistvý J.J. v řízení před soudem pro mládež u Okresního soudu v Prostějově z pro vinění které spáchal ve spolupachatelství s V.Z. byl rozsudkem č.j. 1Tm 2/2011 uznán vinným a to z:

- provinění krádež podle ustanovení § 205 odst. 1 písm. a), b) Trestního zákoníku, spáchaného ve stádiu pokusu podle ust. § 21 odst. 1 Trestního zákoníku, ve spolupachatelství podle ust. § 23 Trestního zákoníku,
- provinění krádež podle ust. § 205 odst. 2 Trestního zákoníku, spáchaného ve stádiu pokusu podle ust. § 21 odst. 1 Trestního zákoníku.

Za to mu bylo soudem pro mládež uloženo v souladu se zákonem o soudnictví ve věcech mládež:

- úhrnné trestní opatření obecně prospěšných prací ve výměře 150 hodin,
- výchovné opatření ve formě dohledu probačního úředníka na dobu jednoho roku.

Toto rozhodnutí Okresního soudu v Prostějově, soudu pro mládež, nabylo právní moci dne 27.7.2011.

Vyjádření pracovnice PMS v Prostějově k případu J.J.

Pracovnice, jenž si nepřála, abych v této práci uvedl její jméno, mi k výše popsanému případu mladistvého J.J. uvedla, že prováděli dohled výkonu uloženého trestního opatření soudem pro mládež J.J.. Jednali s ním již v přípravném řízení, kdy na PMS v Prostějově přišel J.J. sám, uvedl, že se na policii ke skutku doznal s tím, že skutek spáchal pod vlivem alkoholu. Ze strany PMS byla provedena k případu J.J. konzultace orgánu OSPOD, Okresního státního zastupitelství v PV. Mladistvý J.J. se s spolupachatelem V.Z. dohodli na uhrazení vzniklé škody s tím, že V.Z. škodu zaplatí a J.J. mu zaplatí polovinu. Ovšem, jak uvedla pracovnice PMS, J.J. neměl peníze a V.Z. nezaplatil. Z počátku při výkonu dohledu J.J. s PMS spolupracoval, osobně 1x měsíčně docházel na PMS v PV, přitom s pracovníci PMS hovořili o tom, co dělá, jak si vede v práci, zda platí soudu apod.. Závěrečná zpráva PMS byla, že J.J. plnil účel dohledu probačního úředníka. Na J.J. se k 1.1.2013 za uvedené provinění vztahuje amnestie prezidenta republiky Václava Klause. Na konci ledna 2013 byl J.J. zadržen pro

podezření ze spáchání série loupežných přepadení čerpacích stanic v Prostějov, k čemuž se doznal a v současné době je ve Vazební věznici v Olomouci.

4.1.12 Zhodnocení případové studie

Tato případová studie prezentovala skutečný případ provinění 17 letého mladistvého, ukázala na základě výpovědi mladistvého pachatele na faktory, které v tomto případě ovlivnily jednání mladistvého. Podrobně prezentuje zprávu OSPODU, která je vedle důkazů zajištěných na místě činu, důležitá při rozhodování soudu pro mládež. Lze tady konstatovat, že tato prezentace případové studie skutečného provinění mladistvého naplnila stanovený cíl, který je prezentován na str. 57 této diplomové práce.

ZÁVĚR DIPLOMMOVÉ PRÁCE

Lidskou společnost provází po celou dobu jejího bytí především její chování, chování k sobě navzájem jako svébytné kultuře, k sobě samému jako jedinci, ale i k jiným kulturám, z různého pohledu společenstvím ať už z pohledu náboženského či soudobě politického. Jak lidé jednají v minulosti ukazovaly a pořád ukazují kulturní zvyklosti, které se odlišují od krajů, ovlivněny historicky z dob dávných minulých zakořeněnými zvyklostmi. Především nám chování lidí ukazuje morální vyspělost a to nejenom jedinců, ale celé společnosti.

Povinností společnosti je učit budoucí dospělé, tedy děti a mládež, vzorcům chování, které odpovídají soudobé společnosti a shodují se s požadavky, které jsou v rámci výchovy na ně kladeny tak, aby v budoucnu, až budou dospělými, byli schopni v této společnosti obstát se ctí a vždy, když pohlédnou na sebe samého, se za svá rozhodnutí a jednání nemuseli stydět. Když však dojde k jednání, kterým mladiství porušují právní, ale

i morální normy společnosti, v níž žijí, je na společnosti, aby dostupnými právními a morálními prostředky usměrnila chování mladistvých. Z pohledu lidskosti je totiž nejhorší, když někdo profituje ať již po materiální stránce nebo psychické stránce, z utrpení jiného.

Tato diplomová práce ukazuje zákonné řešení protiprávního chování mladistvých, tedy z věkového pohledu skupiny obyvatel ve věku od 15 do 18 let věku. Ve své teoretické části ukazuje zákonný nástroj při vyšetřování provinění, kterých se mladistvý svým jednáním mohou dopustit, kterým je zákon č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže. V praktické části pak ukazuje přímou aplikaci této právní normy na provinění, jehož se dopustil mladistvý ve věku 17 let. Výzkumná část této diplomové práce se pak zabývá kvalitativním výzkumem provinění spáchaných mladistvými.

SEZNAM POUŽITÉ LITERTURY A PRAMENŮ

LITERATURA:

ČÍRTKOVÁ L., *Policejní psychologie*, 2. rozšířené vydání, Praha: Portál, 2004, 265 s., ISBN 80-7178-931-3.

HUTYROVÁ M., *Etopedie pro výchovné pracovníky*, 1. vydání, Olomouc: PZ UP, 2006, 39 s., ISBN 80-244-1190-3.

HUTYROVÁ M., *Prevence rizikového a problémového chování*, Olomouc, ÚSS PF UP, 2012, studijní opora – disciplína: 02-02.

CHRÁSKA M., *Metody pedagogického výzkumu, Kvantitativní výzkum*, 1. vydání, Praha: Grada, 2007, 272 s., ISBN 978-80-247-1369-4.

JELÍNEK J., MELICHAROVÁ D., *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže s poznámkami a judikaturou*, Praha: Linde Praha a.s., 2004, 144 s., ISBN 80-7201-493-5

KOUKOLÍK F., DRTILOVÁ J., *Zlo na každý den*, Praha: Edice Makropulos, 2007, 389 s., ISBN 80-7262-088-6

MARTÍNEK Z., *Agresivita a kriminalita školní mládeže*, Praha: Grada, 2009, 152 s., ISBN 978-80-247-2310-5.

MATOUŠEK O., KROFTOVÁ A., *Mládež s delikvence*, 1. vydání, Praha: Portál, 1998, 315 s., ISBN 80-7178-226-2.

MATOUŠEK O., KROFTOVÁ A., *Mládež s delikvence*, 2. vydání, Praha: Portál, 2003, 340 s., ISBN 80-7178-771X.

NOVOTNÝ P., *Epidemie delikvence*, Liberec: Dialog, 2006, 64 s., ISBN 80-86761-45-2.

SAK P., *Proměny české mládeže*, Praha: Petrklíč, 2000, 158 s., ISBN 978-80-7229-266-0

ŠTÁBLOVÁ R., *Kriminologie*, Praha, 2008, 78 s., studijní texty.

VEČERKA K. a kol., *Mládež v kriminologické perspektivě*, Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 128 s., ISBN 978-80-7338-079-3.

SCHELLEOVÁ I. a kol., *Právní postavení mladistvých*, Praha: Eurolex Bohemia, 2004, 250 s., ISBN 80-86432-82-3.

VANTUCH P., *Trestní zákoník s komentářem*, Olomouc: Andragos Agency, 2011, 1367 s., ISBN 978-80-7263-677-8.

PRAMENY:

Internetové zdroje:

- <http://cs.wikipedia.org/wiki/Zletilost>

Zákony a právní normy:

Zákon č. 218/2003 Sb. *o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže*,

Zákon č.509/1991 Sb. *Občanský zákoník*,

Zákon č.40/2009 Sb. *Trestní zákoník*,

Zákon č. 141/1961 Sb. *o trestním řízení soudním*,

Zákon č.94/1963 Sb. *Zákon o rodině*,

Zákon č. 257/2000 Sb. *o Probační a mediační službě*,

Zákon č. 109/2002 Sb. ve znění zákona č. 333/2012 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních.

Pokyn č. 7/2009 nejvyšší státní zástupkyně ze dne 8. září 2009, o trestním řízení ve věcech mládeže.

Periodika a další zdroje:

Časopis Květy, číslo 44/2012, článek Věkové limity aneb patnáctka nám dává křídla, Strategie prevence kriminality Olomouckého kraje na období 2013–2016,

Mgr. Vladana Karešová, Odbor obecné kriminality SKPV Ostrava, Presentace – Kriminalita mládeže, studijní materiál.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č.1: Žádost o získání statistických dat k výzkumnému zpracování + příloha žádosti

Příloha č.2: Formulář poučení mladistvého v trestním řízení používaný policií

Příloha č.3: Výňatek – ukázka ze zákona č. 48/1931 o trestním soudnictví nad mládeží

Příloha č.4: Výňatek – ukázka ze zákona č. 256/1921 Sb. o ochraně dětí v cizí péči a dětí nemanželských

Příloha č.1

Por. Bc. Radoslav Ježek

OHK SKPV Prostějov

Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje

Územní odbor Prostějov

Prostějov 10 července 2012

Počet listů: 1

Přílohy: 1

Policie České republiky

Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje

Analytické oddělení

Prostějov

Věc: Žádost o poskytnutí statistických dat za účelem zpracování výzkumu v rámci diplomové práce

Pracuji na Odd. hospodářské kriminality ÚO PČR v Prostějově. V současné době studuji navazující magisterský obor Speciální pedagogika – andragogika, jehož součástí je i studium speciálně pedagogického oboru Etopedie. V rámci tohoto studia jsem se rozhodl vypracovat diplomovou práci na téma – Mladistvý jako pachatel trestného činu – provinění.

Z tohoto důvodu, jelikož, jelikož součástí této mé práce je i výzkumná část, chci výzkum zaměřit na zpracování a výzkumné vyhodnocení spáchané trestné činnosti – provinění v rámci jednotlivých územních odborů Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje, Vás žádám o poskytnutí analytických dat z jednotlivých územních odborů Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje. Tato data prosím rozepsat podle kritérií, které příkládám v příloze této žádosti. V případě dotazu mi prosím volejte na tel. číslo 974 781 352.

Předem děkuji za vyřízení této žádosti

Por. Bc. Radoslav Ježek v.r.

Příloha k žádosti o poskytnutí statistických dat

Požadovaná data specifikujte podle níže uvedených kritérií:

Požadované období jsem stanovil na období od 1.1.2012 do 30.6.2012.

Zjišťované statistické údaje rozčlenit do sběrného archu:

- podle věkových kategorií a to na kategorie 15–16 let, 16 –17 let, 17 –18 let;
- podle druhu páchané trestné činnosti – provinění požadují data vymezit podle závažnosti do uvedených druhů kriminality:
- *násilnou kriminalitu – provinění*, kam budou zahrnuty trestné činy loupeže, úmyslné ublížení na zdraví, rvačka, vydírání, porušování domovní svobody, výtržnictví
- *majetkovou kriminalitu - provinění*, kam budou zahrnuty trestné činy krádeže (včetně krádeže vloupáním), krádeže při sobě/na sobě, poškozování cizí věci (včetně sprejerství), podvody (v prvním odstavci), zpronevěra, neoprávněné užívání cizí věci, zatajení věci,
- *kriminalitu – provinění na úseku toxikomanie*, kam budou zahrnuty trestné činy nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy, přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu, nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku, šíření toxikomanie, opilství, podání alkoholu dítěti, ohrožení pod vlivem návykové látky,
- rozčlenit podle jednotlivých měsíců spáchání v příslušném územním odboru.

Tato data nezpracovávejte do tabulek, poskytněte je shrnuté volnou formou, tabulkové zpracování si provedu sám.

Děkuji

Příloha č.2 Formulář poučení mladistvého v trestním řízení používaný policií

Poučení:

Podle § 33 odst. 1 trestního řádu máte právo vyjádřit se ke všem skutečnostem, které se vám kladou za vinu a důkazům o nich, nejste však povinen vypovídat. Můžete uvádět okolnosti a důkazy sloužící k vaší obhajobě, činit návrhy, podávat žádosti a opravné prostředky. Máte právo zvolit si obhájce a s ním se radit i během úkonů prováděných orgánem činným v trestním řízení. S obhájcem se však v průběhu svého výslechu nemůžete radit o tom, jak odpovědět na již položenou otázku. Můžete žádat, abyste byl vyslýchán za účasti svého obhájce, a aby se obhájce zúčastnil i jiných úkonů přípravného řízení (§ 165 trestního řádu). Jste-li ve vazbě nebo výkonu trestu odnětí svobody, můžete s obhájcem mluvit bez přítomnosti třetí osoby.

Podle § 92 odst. 2 trestního řádu máte možnost se k obvinění podrobně vyjádřit, zejména souvisle vylíčit skutečnosti, které jsou předmětem obvinění, uvést okolnosti, které obvinění zeslabují či vyvracejí a nabídnout o nich důkazy.

Podle § 92 odst. 3 trestního řádu Vám mohou být kladeny otázky k doplnění výpovědi nebo odstranění neúplností, nejasností a rozporů. Otázky musí být kladeny jasně a srozumitelně bez předstírání klamavých a nepravdivých okolností; nesmí v nich být naznačeno, jak na ně odpovědět.

Podle § 93 odst. 1 trestního řádu vám může být dovoleno, aby dříve než dáte odpověď, jste nahlédl do písemných poznámek, které musíte vyslýchajícímu, požádá-li o to, předložit k nahlédnutí.

Podle § 55 odst. 1 písm. c) trestního řádu máte za povinnost uvést adresu pro účely doručování písemností určených k vašim rukám.

Podle § 65 odst. 1 trestního řádu máte právo nahlížet do spisů, činit si z nich výpisky a poznámky a na svoje náklady si pořizovat kopie spisů a jejich částí.

Podle § 65 odst. 2 trestního řádu vám může toto právo policejní orgán ze závažných důvodů odeprít, důvod odeprění, pokud o to požádáte, přezkoumá státní zástupce.

Podle § 157a odst. 1 trestního řádu máte právo kdykoli v průběhu přípravného řízení žádat státního zástupce, aby byly odstraněny průtahy v řízení nebo závady v postupu policejního orgánu.

Podle § 165 odst. 1 trestního řádu se můžete se souhlasem policejního orgánu zúčastnit vyšetřovacích úkonů a klást otázky vyslýcháným svědkům.

Podle § 95 odst. 2 trestního řádu máte právo, aby Vám po skončení výslechu byl protokol předložen k přečtení nebo požádáte-li o to, aby Vám byl přečten. Máte právo žádat, aby byl protokol doplněn nebo aby v něm byly provedeny opravy v souhlase s vaší výpovědí.

Podle § 95 odst. 3 trestního řádu protokol o výslechu, který byl prováděn bez přibrání zapisovatele, je nutno před podpisem předložit k přečtení nebo přečíst za přítomnosti nezúčastněné osoby. Máte-li proti obsahu protokolu námitky, je nutno je projednat v přítomnosti přibrané osoby a výsledek pojmout do protokolu.

Podle § 66 odst. 1 trestního řádu Vás dále poučuji o tom, že kdo přes předchozí napomenutí ruší řízení, nebo kdo se k soudu, státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu chová urážlivě nebo kdo bez dostatečné omluvy neuposlechne příkazu nebo nevyhoví výzvě, které mu byly dány podle trestního řádu, může být v přípravném řízení státním zástupcem nebo policejním orgánem potrestán pořádkovou pokutou do 50 000,- Kč.

Podle § 345 odst. 1 trestního zákoníku je trestné, obviníte-li lživě jiného ze spáchání trestného činu, podle § 345 odst. 2 trestního zákoníku je trestné, obviníte-li lživě jiného ze spáchání trestného činu v úmyslu přivodit mu trestní stíhání.

Podle § 307 odst. 1 trestního řádu v řízení o přečinu může se souhlasem obviněného soud a v přípravném řízení státní zástupce podmíněně zastavit trestní stíhání, jestliže se obviněný k trestnému činu doznal, nahradil škodu, pokud byla činem způsobena, nebo s poškozeným o její náhradu uzavřel dohodu anebo učinil jiná potřebná opatření k její náhradě, vydal bezdůvodné obohacení činem získané, nebo s poškozeným o jeho vydání uzavřel dohodu, anebo učinil jiná vhodná opatření k jeho vydání a vzhledem k osobě obviněného, s přihlédnutím k jeho dosavadnímu životu a k okolnostem případu, lze důvodně takové rozhodnutí považovat za dostačující.

Podle § 307 odst. 2 trestního řádu, je-li to odůvodněno povahou a závažností spáchaného přečinu, okolnostmi jeho spáchání anebo poměry obviněného, soud a v přípravném řízení státní zástupce rozhodne o podmíněném zastavení trestního stíhání pouze tehdy, pokud obviněný splní podmínky uvedené v § 307 odst. 1 trestního řádu a zaváže se, že se během zkušební doby zdrží určité činnosti, v souvislosti s níž se dopustil přečinu, nebo složí na účet soudu a v přípravném řízení na účet státního zastupitelství peněžitou částku určenou státu na peněžitou pomoc obětem trestné činnosti podle zvláštního právního předpisu, a tato částka není zřejmě nepřiměřená závažnosti přečinu, a vzhledem k osobě obviněného, s přihlédnutím k jeho dosavadnímu životu a k okolnostem případu lze důvodně takové rozhodnutí považovat za dostačující.

Podle § 307 odst. 3 trestního řádu se zkušební doba stanoví na dobu 6 měsíců až 5 let.

Podle § 309 odst. 1 trestního řádu v řízení o přečinu může se souhlasem obviněného a poškozeného soud a v přípravném řízení státní zástupce rozhodnout o schválení narovnání a zastavit trestní stíhání, jestliže obviněný prohlásí, že spáchal skutek, pro který je stíhán a nejsou důvodné pochybnosti o tom, že jeho prohlášení bylo učiněno svobodně, vážně a určitě, uhradí poškozenému škodu způsobenou přečinem, nebo učiní potřebné úkony k její úhradě, případně jinak odčiní újmu vzniklou přečinem, vydá bezdůvodné obohacení získané přečinem nebo učiní jiná vhodná opatření k jeho vydání a složí na účet soudu, nebo v přípravném řízení na účet státního zastupitelství peněžní částku určenou státu na peněžitou pomoc obětem trestné činnosti podle zvláštního právního předpisu, a tato částka není zřejmě nepřiměřená závažnosti přečinu, a považuje-li takový způsob vyřízení věci za dostačující vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného činu, k míře, jakou byl přečinem dotčen veřejný zájem, k osobě obviněného a jeho osobním a majetkovým poměrům.

Podle § 7 zákona č. 218/2003 Sb., trestnost činu, na který trestní zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje pět let zaniká, jestliže po spáchání činu dobrovolně odstraní nebo napraví způsobený následek, anebo se o to pokusí, zejména nahrazením způsobené škody, učiní opatření potřebná k její náhradě nebo se jinak pokusí odčinit způsobené následky, svým chováním projeví účinnou snahu po nápravě a čin neměl trvale nepříznivých následků pro poškozeného nebo pro společnost.

Podle § 15 odst. 3 zákona č. 218/2003 Sb., může na základě vašeho souhlasu soud pro mládež a v přípravném řízení státní zástupce uložit výchovné opatření již v přípravném řízení, a to nejdéle do jeho pravomocného skončení. Máte právo kdykoliv v průběhu řízení až do jeho pravomocného skončení svůj souhlas odvolat prohlášením adresovaným soudu pro mládež a v přípravném řízení státnímu zástupci, který vede řízení. Výkon výchovného opatření tím končí.

Podle § 70 odst. 1 zákona č. 218/2003 Sb., v řízení o provinění, na které trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje 3 léta, může soud pro mládež a v přípravném řízení státní zástupce z důvodu chybějícího veřejného zájmu na dalším stíhání mladistvého a s přihlédnutím k stupni nebezpečnosti provinění pro společnost a osobě mladistvého odstoupit od trestního stíhání mladistvého, jestliže trestní stíhání není účelné a potrestání není nutné k odvrácení mladistvého od páchaní dalších provinění.

Podle § 70 odst. 3 zákona č. 218/2003 Sb., lze odstoupit od trestního stíhání zejména v případě, jestliže mladistvý již úspěšně vykonal probační program, byla úplně nebo alespoň částečně nahrazena škoda způsobena proviněním a poškozený s takovým odškodněním souhlasil, anebo bylo mladistvému vysloveno napomenutí s výstrahou a takové řešení lze považovat z hlediska účelu řízení za dostatečné.

Podle § 2 odst. 14 trestního řádu máte právo užívat svůj mateřský jazyk nebo jazyk, o kterém uvedete, že jej ovládáte.

Podle § 28 odst. 1 trestního řádu neuvedete-li jazyk, který ovládáte, nebo uvedete-li jazyk či dialekt, který není jazyk vaší národnosti nebo úřední jazyk státu, jehož jste občanem a pro takový jazyk nebo dialekt není zapsána žádná osoba v seznamu tlumočnicků, ustanoví vám orgán činný v trestním řízení tlumočnicka pro jazyk vaší národnosti nebo úřední jazyk státu, jehož jste občanem.

Podle § 42 odst. 2 zákona č. 218/2003 Sb., musíte mít obhájce od okamžiku, kdy jsou proti vám použita opatření podle tohoto zákona nebo provedeny úkony podle trestního řádu, včetně úkonů neodkladných a neopakovatelných, ledaže nelze provedení úkonu odložit a vyrozumění obhájce o něm zajistit.

Podle § 44 zákona č. 218/2003 Sb., neužijete-li svého práva zvolit si obhájce a nebude-li vám zvolen zákonným zástupcem, může vám jej zvolit váš příbuzný v pokolení přímém, váš sourozenec, osvojitel, manžel, partner jakož i zúčastněná osoba a tyto osoby tak mohou učinit i proti vaší vůli. V případě, že nedojde ke zvolení obhájce, bude vám obhájce ve smyslu ustanovení § 39 trestního řádu ustanoven. V průběhu trestního řízení si můžete kdykoliv místo obhájce, který vám byl ustanoven či zvolen oprávněnou osobou, zvolit obhájce jiného.

Příloha č.3 Výňatek – ukázka ze zákona č. 48/1931 o trestním soudnictví nad mládeží

System ASPI - stav k 17.3.2013 do částky 31/2013 Sb. a 14/2013 Sb.m.s.

Obsah a text 48/1931 Sb. - poslední stav textu

48/1931 Sb.

Zákon

ze dne 11. března 1931

o trestním soudnictví nad mládeží

Změna: 68/1935 Sb.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Hlava první

O trestání mládeže

Nedospělí

§ 1

(1) Osoby, které v době spáchaného činu nedovršily čtrnáctého roku svého věku (nedospělí), nejsou odpovědné podle trestních zákonů.

(2) Dopustí-li se nedospělý činu jinak trestného, učiní poručenský soud (§ 54) výchovná nebo léčebná opatření, jichž vidí potřebu. Před rozhodnutím může si vyžádat odborný posudek, zejména z hlediska pedagogického nebo lékařského. Zvláště může soud:

nedospělého pokárat, nikoliv však tělesně, nebo zůstatit jeho potrestání rodině nebo škole,

nařídít, aby nedospělý byl umístěn v jiné rodině neb aby byl dán do léčebného nebo jiného vhodného ústavu,

nařídít ochranný dozor neb ochrannou výchovu (§ 11 a 12), jeví-li se to nezbytným k zamezení hrozícího zpustnutí nebo k nápravě nedospělého.

(3) Dopustí-li se nedospělý starší než dvanáct let činu, na který zákon stanoví trest smrti nebo doživotní ztráty svobody, nařídí poručenský soud jeho ochrannou výchovu ve výchovně neb umístění v léčebném ústavě.

(4) Kromě toho může poručenský soud udělit napomenutí osobám, kterým náleží pečovat o nedospělého.

(5) Jsou-li tu podmínky uvedené pro jednotlivá opatření podle odstavce (2) a (4), může poručenský soud nařídít takové opatření také, přesvědčí-li se z jakéhokoliv podnětu, že je toho zapotřebí na prospěch ohroženého nedospělého.

Mladiství

§ 2

(1) Osoby, které v době spáchaného činu dovršily čtrnáctý, ale nedokonalý osmnáctýho roku svého věku (mladiství), jsou, ačli tento zákon nestanoví odchylek, trestné podle zákonů trestních.

(2) Mladistvý není však trestný také, nemohl-li pro značnou zaostalost v době činu rozpoznat jeho bezprávnost nebo řídit své jednání podle správného rozpoznání.

Trestné činy mladistvých

§ 3

(1) Trestný čin spáchaný ve věku mladistvém nazývá se **proviněním**.

(2) Závisí-li příslušnost soudní neb užití jiných ustanovení zákonných na rozlišení zločinů, přečinů a přestupků, rozhoduje označení činu v zákonech trestních.

Výrok zprošťující

§ 4

(1) Byl-li mladistvý zproštěn a jsou-li tu podmínky některého opatření uvedeného v § 1, odst. (2) a (4), může, a je-li tu podmínka uvedená v § 1, odst. (3), má poručenský soud učinit

takové opatření. Totéž platí, bylo-li trestní řízení zastaveno aneb od stíhání upuštěno, anebo přesvědčí-li se soud z jakéhokoliv podnětu, že je takového opatření zapotřebí na prospěch ohroženého mladistvého.

(2) Jeví-li se naléhavá potřeba takového opatření, má je zatímně učinit sám soud trestní, zejména i soudce konající vyhledávání, a to i tehdy, když pokračuje v trestním řízení proti mladistvému.

Výrok odsuzující

§ 5

(1)

Uzná-li soud mladistvého vinným, může:

upustit od potrestání,

odsoudit ho k trestu podmíněně,

odsoudit ho k trestu nepodmíněně.

(2) Ve všech těchto případech může soud nařídit ochranný dozor neb ochrannou výchovu podle ustanovení tohoto zákona (§ 11 a 12).

(3) Z uvedených možností zvolí soud v mezích dalších ustanovení tu, kterou uzná nejúčelnější pro mravní vývoj mladistvého. Při tom uváží zejména povahu činu, okolnosti, za kterých byl spáchán, pohnutky, které mladistvého k činu vedly, dále poměry, ve kterých vyrostl a byl vychován, dosavadní způsob jeho života, jeho povahu i věk i stupeň jeho rozumové vyspělosti a mravní zkaženosti.

(4) Kromě toho může soud usnesením udělit napomenutí osobám, kterým náleží pečovat o mladistvého.

Upuštění od potrestání

§ 6

- (1) Soud odsuzující mladistvého může upustit od uložení trestu: jde-li o čin menšího významu, jehož se mladistvý dopustil z nerozvážnosti nebo vlivem jiné osoby nebo sveden byv příležitostí nebo hospodářskou tísní, dopustil-li se činu z omluvitelné neznalosti právních předpisů, měl-li by mu soud uložit toliko nepatrný trest na penězích nebo na svobodě.
- (2) Upustí-li soud od uložení trestu, může zůstatvít potrestání mladistvého rodině nebo škole nebo dát mu důtku.
- (3) Výrok uvedený v odstavci (1) a (2) má účinky prominutí trestu; od propadnutí věci upustí soud jedině, nebrání-li tomu zřetele veřejné nebo důležité zřetele soukromé.
- (4) Takové odsouzení se nezapisuje do rejstříku trestů.

Podmíněné odsouzení

§ 7

O podmíněném odsouzení platí ustanovení zákona o podmíněném odsouzení a o podmíněném propuštění ze dne 17. října 1919, č. 562 Sb. z. a n., s těmito úchyly:

1. Podmíněné odsouzení lze vyslovit, i když byl uložen trest delší než jeden rok, ne však delší než tři roky.
2. Podmíněné odsouzení lze vyslovit usnesením dodatečně, a to i když výkon trestu se již započal, zjistí-li se okolnosti je odůvodňující, které tu nebyly nebo nebyly soudu známy v době, kdy rozhodoval.
3. Předcházející, i opětovné potrestání není na překážku.
4. Nebyla-li zároveň nařízena ochranná výchova, musí být dán mladistvý pod ochranný dozor; od tohoto opatření lze upustit, jde-li o čin nepatrného významu a je-li o náležitý dozor jinak postaráno.

5. Je-li přes to, že se mladistvý neosvědčil (§ 6, č. 2 až 4 zákona č. 562/1919 Sb. z. a n.), důvodná naděje na jeho polepšení hledíc na výjimečné okolnosti, zejména na to, že o jeho řádnou výchovu je postaráno, může soud vyslovit, že podmíněný odklad výkonu trestu zůstává v platnosti; při tom může prodloužit lhůtu zkušební, ne však více než o dvě léta, a může také nařídit ochranný dozor neb ochrannou výchovu, ačli se tak již nestalo.

Trest zavření

§ 8

(1) Na místo trestu smrti nebo trestu na svobodě stanoveného trestními zákony uloží se mladistvému trest zavření bez jakéhokoliv zostření.

(2) Závisí-li užití některých zákonných ustanovení na druhu trestu na svobodě, rozhoduje druh trestu, který na čin stanoví zákony trestní.

(3) Hořejší a dolejší hranice sazby dočasných trestů na svobodě, stanovené trestními zákony, se snižují na polovici; hořejší hranice snížené sazby však nesmí činit více než pět let a dolejší ne více než jeden rok.

(4) Stanoví-li trestní zákony na trestný čin trest smrti nebo doživotní ztráty svobody, uloží se trest zavření mezi jedním až deseti lety, a byl-li viník v době trestného činu starší než šestnáct let, mezi dvěma až patnácti lety. Snížení trestu pod uvedené dolejší hranice je nepřípustné.

Trest peněžitý

§ 9

(1) Hořejší hranice trestu peněžitého, stanovené trestními zákony, se snižují na polovici; dolejší hranice neplatí.

(2) K zaplacení peněžitého trestu může být povolena lhůta nejvýše jednoho roku od právní moci rozsudku. Také lze povolit jeho splácení po částkách tak, aby byl zaplacen do téže doby.

(3) Uložit náhradní trest na svobodě pro případ nedobytnosti peněžitého trestu nelze.

(4) Ukáže-li se peněžitý trest nedobytným, nařídí soud usnesením některé z opatření uvedených v § 6, odst. (2), nebo nařídí, aby mladistvý byl střežen a přiměřeně zaměstnán nepřetržitě po dobu tří až šesti hodin mezi devátou a patnáctou hodinou v příhodné místnosti, nikoliv však ve věznici.

Vedlejší tresty a následky odsouzení

§ 10

(1) Následky odsouzení stanovené trestními nebo jinými zákony nenastávají při odsouzení za čin spáchaný ve věku mladistvém. Rovněž nemohou být vysloveny přípustnost policejního dohledu, přípustnost dodání do nucené pracovní kolonie nebo do donucovací pracovny, ztráta úřadu a újmy na právech občanských. Uveřejnění rozsudku přípustné podle zákonů trestních může být nařízeno jen tehdy, má-li jím být poskytnuto zadostiučinění osobě soukromé.

(2) Soud může vyslovit vypovězení nebo vyhoštění z celé republiky pouze proti cizinci, je-li přípustné podle zákonů trestních; přitom má soud přihlídnout též k rodinným poměrům odsouzeného a dbát toho, aby tímto opatřením nebyl mladistvý vydán nebezpečí zpustnutí.

Ochranný dozor

§ 11

(1) Uzná-li soud, že prospěch mladistvého vyžaduje, aby se dohlíželo na jeho řádnou výchovu v jeho vlastní rodině nebo v rodině, v níž žije, dá ho pod ochranný dozor. Při tom může mu uložit omezení, pokud jde o způsob života.

(2) Politické, národní, sociální nebo náboženské smýšlení mladistvého, jeho rodiny nebo rodiny, v níž žije, anebo způsob výchovy mladistvého po této stránce nemůže být důvodem, aby se nařídil ochranný dozor.

(3) Ochranný dozor potrvá, pokud toho vyžaduje jeho účel, nejdéle však do dokonáního dvacátého prvního roku věku. Nepostačuje-li, může být změněn v ochrannou výchovu.

(4) O výkonu ochranného dozoru platí ustanovení zákona o ochranné výchově, leč by zákon o trestním soudnictví nad mládeží stanovil jinak.

Ochranná výchova

§ 12

(1) Nelze-li nedostatek řádné výchovy odstranit ve vlastní rodině mladistvého nebo v rodině, v níž žije, nařídí soud ochrannou výchovu mladistvého. Ustanovení § 11, odst. (2), platí také o ochranné výchově.

(2) Ochranná výchova vykonává se v rodině, která je k tomu způsobilá a ochotná, nebo ve výchovně a potrvá, pokud toho vyžaduje její účel, nejdéle však do dokonaného dvacátého prvního roku věku.

(3) Není-li možné ochrannou výchovu ihned vykonat, zavede soud zatím ochranný dozor.

(4) Ochranná výchova může být kdykoliv změněna v ochranný dozor a naopak nebo výchova rodinná ve výchovu ústavní a naopak.

(5) O výkonu ochranné výchovy platí ustanovení zákona o ochranné výchově, leč by zákon o trestním soudnictví nad mládeží stanovil jinak.

Výkon trestu zavření

§ 13

(1) Trest zavření do šesti měsíců se vykonává v soudních věznicích určených k tomu ministrem spravedlnosti. Má-li po takovém trestu následovat ochranná výchova ve výchovně nebo má-li se takový trest vykonat na osobě, která byla dána do výchovny, budiž trest podle možnosti vykonán ve výchovně. Ministr spravedlnosti může vůbec povolit, aby trest zavření do šesti měsíců byl vykonáván v některé výchovně.

(2) Ministr spravedlnosti určí věznice krajských soudů, ve kterých mají být v samostatných odděleních soustředěni mladiství, jichž trest převyšuje šest týdnů, i když byli odsouzeni jinými soudy.

(3) Trest zavření delší než šest měsíců se vykonává v polepšovně. Vězňové jsou tu rozděleni ve tři třídy kázeňské. Postup do vyšší třídy může být upraven podle systému

známkového. Za polepšovnu může ministr spravedlnosti určit také samostatné oddělení některé trestnice.

(4) Ministr spravedlnosti může nařídit, aby také tresty zavření delší než tři měsíce byly vykonávány v polepšovně, pokud to je hledíc na poměry možné a účelné.

(5) Je-li podle předcházejících ustanovení místo výkonu trestu závislé na jeho délce, rozhoduje délka trestu, který má být skutečně ještě vykonán po odečtení vazby započtené do trestu.

(6) Ustanovení daná v § 15 až 18, § 20 odst.(2) až (5), § 21 až 23 a § 59 pro polepšovnu platí přiměřeně také pro samostatná oddělení soudních věznic uvedená v odstavci (2).

§ 14

(1) Při výkonu trestu zavření je dbát toho, aby vězňové byli zaměstnání užitečně hledíc na jejich budoucí povolání a aby bylo pečováno o jejich výchovu tělesnou i duševní.

(2) Vykonává-li se trest zavření v samostatném oddělení trestnice určeném za polepšovnu nebo v samostatném oddělení soudní věznice, budiž znemožněn styk mladistvých s trestanci a vyšetřovanci, kteří nejsou umístěni v tomto oddělení. Také v ostatních soudních věznicích budiž dbáno toho, aby byl znemožněn styk mladistvých, na nichž se vykonává trest zavření, s vězni a vyšetřovanci staršími než osmnáct let.

(3) Vyžaduje-li toho prospěch vězně samého nebo spoluvězňů, může být trest zavření výjimkou vykonán částečně neb úplně v samovazbě, souhlasí-li ústavní lékař.

Představený a zaměstnanci polepšovny

§ 15

(1) Představenými i úředníky a jinými zaměstnanci v polepšovňách buďtež ustanovováni jen ti, kdož se zvláště hodí pro tento úřad svými vlastnostmi, svou povahou a odborným vzděláním.

(2) O odborný výcvik úředníků a ostatních zaměstnanců budiž pečováno účelně zařízenými kursy.

(3) Mezi zaměstnanci ústavu má být zkušený pedagog a lékař, podle možnosti se vzděláním psychiatrickým.

Dozor na výkon trestu

§ 16

(1) Na výkon trestu zavření ve výchovně dohlíží komisař, na výkon trestu zavření v polepšovně dohlíží komisař a dozorčí rada.

(2) Dozorčí rada skládá se z komisaře jako předsedy, člena státního zastupitelství a dvou přísedících.

(3) Komisaře i ostatní členy dozorčí rady, jakož i jejich náhradníky jmenuje na dobu čtyř let ministr spravedlnosti, když byl o jmenování přísedících vyslechl příslušné ústřední organizace pro péči o mládež.

(4) Komisařem může být ustanoven jen soudce.

(5) Každý přísedící vykoná před nastoupením svého úřadu do rukou prezidenta krajského soudu, v jehož obvodě polepšovna leží, slib těmito slovy: "Slibuji, že se budu při svém rozhodování řídit jen zákonem, že budu hlasovat podle svého nejlepšího vědomí a svědomí a že zachovám přísnou mlčenlivost o obsahu jednání dozorčí rady."

(6) Jinak platí ustanovení § 33 a 34 o přísedících senátu mládeže také o přísedících dozorčí rady. Rozhodnutí, která jsou tam vyhrazena radní komoře (žalobnímu senátu), přísluší činit radní komoře (žalobnímu senátu) krajského soudu, v jehož obvodě polepšovna leží.

§ 17

(1) Úkolem dozorčí rady je kromě jiných úkonů, uložených jí tímto zákonem, pomáhat radou při správě a zdokonalování ústavu a upozorňovat ministerstvo spravedlnosti na získané zkušenosti.

(2) Dozorčí rada se usnává nadpoloviční většinou hlasů všech svých členů. Nejprve hlasují přísedící, a to věkem mladší před starším, a po nich člen státního zastupitelství. Předseda

hlasuje naposled. Jinak platí o hlasování dozorčí rady přiměřeně ustanovení trestního řádu o hlasování soudu.

(3) Dozorčí rada může přibrat k svému sedění představeného a kteréhokoliv jiného zaměstnance polepšovny neb ústavního lékaře, aby se zúčastnil sedění s hlasem poradním.

Tresty kárné

§ 18

(1) Poruší-li vězeň, na němž se vykonává trest zavření, kázeň a nestačí-li ani napomenutí ani výstraha před spoluvězni, lze odnímt mu povolené výhody nejdéle na čtrnáct dnů, odkázat jej do samovazby nejdéle na tři dny a podle okolností zostřít ji po dobu jednoho dne postem a tvrdým lůžkem.

(2) Má-li představený polepšovny za to, že k nápravě vězně nebo k zabezpečení kázně je třeba přísnějšího potrestání nebo dopustí-li se vězeň činu trestného, předloží představený věc dozorčí radě, která může odnímt vězni povolené výhody nejdéle na měsíc, odkázat ho do samovazby nejdéle na čtrnáct dnů a podle okolností samovazbu zostřít týdně nejvýše dvakrát postem a dvakrát tvrdým lůžkem ve dny oddělené. Potrestal-li představený vězně sám podle ustanovení odstavce (1), může dozorčí rada trest v uvedených mezích zvýšit. Dozorčí rada může též vyslovit, že doba strávená v samovazbě se do trestu zcela nebo částečně nezapočítává.

(3) Byl-li viník potrestán podle odstavce (2), nemůže pro týž čin být stíhán, leč by šlo o čin, který je jinak zločinem nebo přečinem nenáležícím ku příslušnosti okresních soudů. Dojde-li k odsouzení pro takový čin, započítá se odsouzenému do trestu doba strávená v samovazbě, pokud mu nebyla započítána do trestu zavření.

(4) Odkázání do samovazby a zostření postem staniž se jen se souhlasem ústavního lékaře.

(5) Byl-li vězeň odkázán do samovazby, nemůže před vykonáním tohoto kárného trestu být propuštěn.

Podmíněné propuštění

§ 19

O podmíněném propuštění z trestu zavření platí ustanovení zákona č. 562/1919 Sb. z. a n. s těmito úchytkami:

1. O podmíněném propuštění jakož i o jeho odvolání, rozhoduje dozorčí rada.
2. Podmíněné propuštění je přípustné jen při trestech, které i po odečtení vazby započtené do trestu převyšují dobu šesti měsíců.
3. Vězeň může být podmíněně propuštěn jen z nejvyšší kázeňské třídy, když v ní strávil nepřetržitě aspoň čtvrtinu trestu a si odbyl aspoň polovinu trestu, nejméně však šest měsíců.
4. Zkušební doba rovná se zbytku trestu, nesmí však činit méně než rok.
5. Nezavede-li se ochranná výchova, musí být mladistvý dán pod ochranný dozor.
6. Nedokonal-li podmíněně propuštěný v době, kdy se neosvědčil (§ 14 zákona č. 562/19 Sb. z. a n.), osmnáctého roku svého věku, může dozorčí rada, hledíc na výjimečné okolnosti případu, vyslovit, že podmíněné propuštění zůstává v platnosti; při tom může prodloužit zkušební dobu podle svého uvážení, ne však o více než dvě léta.
7. Opětné podmíněné propuštění z téhož trestu není vyloučeno; podmínky uvedené pod č. 2. a 3. posuzují se podle zbytku trestu, který má být vykonán.
8. Byla-li žádost za podmíněné propuštění zamítnuta, nemůže být znovu podána dříve než za šest měsíců od té doby, kdy byla pravoplatně zamítnuta, leč by dozorčí rada ve svém zamítavém rozhodnutí určila lhůtu kratší.

Výkon trestu zavření na osobách starších než osmnáct let

§ 20

(1) V polepšovně lze vykonat trest zavření toliko do dokonání dvacátého prvního roku věku odsouzeného. K výkonu po dokonání dvacátého prvního roku může svolit dozorčí

rada jedině, má-li být vykonán již jen krátký zbytek trestu a není-li se obávat zhoubného působení na spoluvězně.

(2) Působí-li vězeň v polepšovně na spoluvězně tak zhoubně, že by jeho vlivem byl ohrožen jejich mravní vývoj, může se dozorčí rada usnést, že trest zavření nemá být na něm nadále vykonáván v tomto ústavě. Toto ustanovení platí také o věznicích, kteří nepřekročili osmnáct let.

(3) Má-li být podle předchozích ustanovení zbytek trestu zavření vykonán jinde než v polepšovně, ustanoví ministr spravedlnosti, ve kterém trestním ústavě se tak má stát.

(4) Rovněž rozhodne ministr spravedlnosti, zda trest zavření má být vykonán v polepšovně či v jiném ústavě, nenastoupil-li jej odsouzený před dokonáním devatenáctým rokem svého věku.

(5) Má-li být v případech uvedených v odstavci (3) a (4) trest vykonán jinde než v polepšovně, řídí se výkon trestu předpisy platnými pro ústav, v němž trest má být vykonán, a vykonává-li se v něm trest vězení, předpisy danými pro výkon trestu tuhého vězení. O podmíněném propuštění rozhoduje v těchto případech komise pro podmíněné propuštění z trestu, řídící se ustanoveními zákona č. 562/1919 Sb. z. a n.

Věžňové úchylní

§ 21

(1) Věžňové, kteří pro duševní nebo tělesné vady nemohou být podrobeni kázní zavedené v polepšovně, buďtíž, je-li toho třeba, od ostatních oddělení a výkon trestu budiž přizpůsoben jejich stavu.

(2) Odbyl-li si takový vězeň aspoň šest měsíců trestu a uzná-li dozorčí rada, vyžádají si dříve posudek pedagogický i lékařský, že pro vadu vězně nelze očekávat dalších výsledků výchovných, že však také není svému okolí nebezpečný, může jej podmíněně propustit, třeba tu nebyly ostatní podmínky pro to předepsané.

(3) Nečiní-li v případě uvedeném v odstavci (2) doba odbytého trestu aspoň jeho polovinu, je k podmíněnému propuštění potřebí jednomyslného usnesení dozorčí rady.

(4) Podmíněné propuštění budiž odvoláno také, ukáže-li se ve zkušební době, že propuštěný je svému okolí nebezpečný.

Příloha č.4 Výňatek – ukázka ze zákona č. 256/1921 Sb.o ochraně dětí v cizí péči
a dětí nemanželských

Systém ASPI - stav k 17.3.2013 do částky 31/2013 Sb. a 14/2013 Sb.m.s.

Obsah a text 256/1921 Sb. - poslední stav textu

256/1921 Sb.

ZÁKON

ze dne 30. června 1921

o ochraně dětí v cizí péči a dětí nemanželských.

§ 1

Ministr sociální péče se zmocňuje, aby, nedotýkaje se jiných zákonných ustanovení, nařízením určil:

1. že mohou být děti do 14 let dány a přijaty do cizí péče (ošetřovanci, schovanci), po případě i dále v ní ponechány a podrženy jen s odvolatelným povolením orgánu k tomu ustanoveného;
2. jak se má dozíratí na výše uvedené děti, jakož i na děti nemanželské do 14 let v péči vlastních rodičů, a jak děti ty míti v patrnosti;
3. které osoby jsou způsobilé býti dozorci dětí v cizí péči a dětí nemanželských;
4. kdo tyto osoby jmenuje;
5. jaké odvolací právo přísluší pěstounům a rodičům proti dozorčím osobám.

§ 2

Osoby pověřené dozorem dětí v cizí péči a na děti nemanželské, mají právo za tím účelem prohlížeti byty pěstounů nebo rodičů, místnosti dětem k pobytu určené,

jakož i děti samy, a žádati na pěstounech, rodičích a členech jejich domácnosti, aby jim podle pravdy podávali vysvětlení o poměrech dětí, o jejich umístění, výživě, ošetřování a výchově, jakož i aby děti jim, nebo lékaři jimi označenému na určitém místě pravidelně předváděli.

Děti do dvou roků je nutno předváděti lékaři ve lhůtách dozorčí osobou stanovených.

Soudy poručenské a jiné příslušné úřady jsou povinny v mezích své pravomoci zjednati tomuto oprávnění osob dozorčích podle potřeby průchod.

§ 3

a) Kdo dítě své do cizí péče dá nebo cizí dítě do své péče přijme bez předepsaného povolení, nebo

b) kdo v péči té dítě ponechá nebo podrží, ač dané mu povolení bylo odvoláno nebo pozbylo již platnosti, aniž o ně znovu zažádal, jakož i:

c) kdo podmínek v povolení obsažených nedbá,

d) kdo ruší povinnosti, uložené jemu podle § 2 odst. 1 tohoto zákona,

e) kdo opomene hlásiti, co bude nařízeno ku provádění tohoto zákona a kdo při tomto hlášení nebo při vysvětlení dávaném osobám dozorčím učiní vědomě údaje nesprávné,

trestán bude, pokud to není trestný čin, který dlužno trestati podle zákona trestního, pro přestupek politickými správami první stolice pokutou do 1000 korun nebo vězením do 1 měsíce. Spojiti pokuty s trestem na svobodě je přípustno. Zamění-li se nedobytná pokuta v trest vězení, nesmí převyšovati sazby pro ně stanovené.

§ 4

Orgány správy autonomní jsou povinny spolupůsobiti při provádění tohoto zákona.

§ 5

Všechna právní jednání, podání, listiny a protokoly, jichž je třeba ku provádění tohoto zákona, jsou osvobozeny od kolků a poplatků přímých.

§ 6

Tento zákon nabývá účinnosti dnem prohlášení.

§ 7

Ministru sociální péče se ukládá, aby zákon provedl, dohodnase se zúčastněnými ministry.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Bc. Radoslav Ježek
Katedra:	Ústav speciálně pedagogických studií PdF UP Olomouc
Vedoucí práce:	Mgr. Miluše Hutýrová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2014
Název práce:	Mladistvý jako pachatel trestného činu - provinění
Název v angličtině	Youthful as wrongdoer a crime - offence
Anotace práce:	Diplomová práce se zaměřuje v teoretické části na seznámení s problémem, kterým je kriminalita mladistvých a její příčiny. Podrobně seznamuje se zákonem č. 218/2003 Sb. o soudnictví ve věcech mládeže. V praktické části popisuje skutek, jehož se dopustil 17 letý mladík v Prostějově a poukazuje na způsob, kterým byl skutek šetřen včetně rozhodnutí soudu pro mládež. Ve výzkumné části analyzuje získaná statistická data spáchané kriminality mladistvých v Olomouckém kraji za první pololetí roku 2012.
Klíčová slova:	Mladistvý, kriminalita, delikvence, zákon o soudnictví ve věcech mládeže
Anotace v angličtině:	The thesis is intended on the theory part to acquaint with the problem of criminality of young people and their causes. It acquaints with the law number 218/2003 collection of justice in the thing of youth. In the practical part describes a deed, whose seventeenth young man committed in Prostějov and it refers the way of the investigation of the deed, inclusive the decision. In the experimental part it analysis the acquire statistic data of committing of criminality of young people in the region Olomouc in the first half of the year 2012.
Klíčová slova v angličtině:	Youthful, criminality, delinquent, the law of justice in the thing of you

Přílohy vázané v práci:	- Žádost o poskytnutí statistických dat za účelem zpracování výzkumu v rámci diplomové práce - Formulář poučení mladistvého v trestním řízení používaný policií - Výňatek - ukázka ze zákona č. 48/1931 o trestním soudnictví nad mládeží - Výňatek - ukázka ze zákona č. 256/1921 Sb.o ochraně dětí v cizí péči a dětí nemanželských
Jazyk práce:	Český